

FA'AALIGA MO ÂIÂ TATAU MO MATUA O TAMAITI MAMA'I

mo Matua ma Tamaiti aoga i Lalo The Individuals With Disabilities Education Act and Hawaii Law
and Regulations¹
(Tulafono i Aoga i Hawaii mo Tamaiti mama'i¹)

May 2022

This document is available electronically at:

<https://hawaiipublicschools.org/school-services/parent-rights/>

¹ E fa'avae i luga o le Pepa Fa'ata'ita'i a le Matagaluega o A'oga a le lunaite Setete: Fa'aaliga o Puipuiga Fa'atino

Sui ia Aukuso 2011

O i latou uma o lo'o ile Disabilities Education Act (IDEA), ole Tulafono a le Mâlôtele, ma tulafono a le Setete o Hawaii (Hawaii Administrative Rules, Title 8, Chapter 60, Provision of a Free Appropriate Public Education for a Student with a Disability) e uiga i aoga a tamaiti mama'i, e ao i aoga ona avatu ia te oe, matua o le tamaiti-mama'i, le tusi o lo'o fa'amatala vailiilia ai tulafono mo puipuiga uma o lo'o taua mai i laloifo o le (IDEA) male U.S. Department of Education regulations, ma tulafono a le Setete o Hawaii (HAR §8-60-59). Ole kopi o lenei tusi e ao ona fa'ao'o atu ia te oe fa'atasi ile tausaga, vagana ai ole kopi e tatau foi ona fa'ao'o atu ia te oe: (1) i lau talosaga muamua mole su'esu'eina; (2) ina ua maua e le Setete le mea na e faasea muamua mai ai (i laloifo 34 CRF §§300.151 e o'o ile 300.153 male HAR §8-60-52 e o'o ile 8-60-54) male mea na mafua ai lou fa'asea muamua e ala ile tulafono (i laloifo ole 34 CFR §300.507 male HAR §8-60-61) ile tausaga faaleaoga; (3) ina ua iai le fa'aiuga e faasalaina lau tama e iai le suiina o le mea e nofoai; male (4) i lau talosaga mai [34 CFR §300.504(a) male HAR §8-60-59(a)].

O nei fa'aaliga mole puipuiga o lo'o iai le fa'amatalaga vailiilia i mea uma e ao ona faia mole puipuiga fa'apei ona taua mai i lalo ole:

34 CFR §300.148 male HAR §8-60-27 (ole tuuina lea o le tamaiti aoga i aoga a le lotu ae totogi i tupe a le lautele/public expense);

34 CFR §§300.151 ile 300.153 ile §§8-60-52 e o'o ile 8-60-54 (Faiina o fa'asêa ile Setete);

34 CFR §300.300 male HAR §8-60-31 (fa'atagaga e mâtua),

34 CFR §§300.502 male 300.503 male HAR §§8-60-44 e o'o ile 8-60-57 (Su'esu'ega Faaleaoga e Tuto'atasi) male HAR §8-60-58 (faaaliga ae le'i o'o iai);

34 CFR §§300.505 e o'o ile 300.518 male HAR §§8-60-60 e o'o ile 8-60-72 (o isi âiâ tatau o matua mo tamaiti mama'i);

34 CFR §§300.530 e o'o ile 300.536 male HAR §§8-60-75 e o'o ile 8-60-81 (Faiga ole a'oaiga);

34 CFR §§300.610 e o'o ile 300.625 male HAR §8-60-84 (faamatalaga fa'alililo).

Fa'asologa o Mataupu

Fa'amatalaga ile Lautele -----	1
TUSI AE LE'I O'O IAI -----	1
gagana na fanau mai ma ia – Fa'ata'itaiga-----	2
Fa'atagagaina e Mâtua - Fa'ata'itaiga -----	2
Fa'atagaina e Matua-----	2
Su'esuega Faalê-aoga Tuto'atasi-----	5
Puipuiga faalililo o Fa'amatalaga -----	7
O Fa'ata'itaiga-----	7
E mafai ona Faailoaina le Tagata-----	7
FA'AALIGA I MATUA -----	7
O Âiâ Tatau e o'o iai -----	8
Fa'amaumaga e mafai ona o'o iai -----	8
Fa'amaumaga e Sili atu male Tamaititi e to'atasi -----	8
Lisi o mea male mea o lo'o iai Fa'amatalaga-----	9
TUPE TOTOGI-----	9
Suiga o Fa'amaumaga ona ole talosaga a mâtua-----	9
Avanoa mole fa'amasinoga-----	9
Faiga ole Faamasinoga-----	9
Fa'aiuga ole Faamasinoga -----	9
Fa'atagaina mole fa'aילוaina o fa'amatalaga e uiga ile isi tagata-----	10
O Puipuiga -----	10
Fa'alêaogaina o Fa'amatalaga-----	10
Faiga o Faaseâ i le Setete -----	12
Eseesega ole va ile Faiga o Faaseâaonafaia ma Faamasinoga ma	
Faaseâ a le Setete-----	12
Liliuina (adoption) ile Faiga o Fa'aseâ ile Setete-----	12
O mea e ao ona iai faatoâ mafai ona faia se faaseâ ile settee-----	13
Failâina ole Faaseâ ile settee-----	14
Ole faiga o faaseâaonafaia -----	15
Fa'aseâaonafaia (Due Process Complaint)-----	15
Pepa e ao ona failâina ai le faaseâ (model forms)-----	17
Faamasinoga- faatalatalanoaina (Mediation)-----	17
Faiga ole Faaiuga-----	19
Faamasinoga mo faaseâaonafaia -----	21
E lê fa'aâuâua le faiga ole Faamasinoga êaonafaia-----	21
O âiâ tatau ile fa'amasinoga-----	22
Faaiuga ole faamasinoga -----	23
O Apili -----	24
Faai'uina ole Fa'aiuga; Apili; Toe iloilogia e lê fa'aâuâuina -----	24
Taimi e tatau ona faataunuuina ai ma talafeagai ai o faamasinoga	
ma toe- iloilogia-----	24
Sû ile Faamasinoga, e aafia ai male taimi e ao ona faila ai na	
Faamasinoga-----	25
O le mea e ave iai le tamaititi aoga a'o fa'atali le faamasinoga-----	26
Totogi o Loia-----	26

Tulaga e ao ona faia mole a'oa'oina ma fa'atonuina o tamaiti

mama'i -----	28
Puleaga a Faiaoga o le aoga-----	28
Suiga ole mea e ave iai le tamaititi aoga ina ia sua le amio-----	31
Fuafuaga mole mea e ave iai -----	31
Apili-----	31
Ole mea e ave iai le tamaititi aoga ile taimi ole apili-----	32
Puipuiga mo tamaiti ae le'i taliaina i aoga faapitoa ma	
Fesoasoani-----	33
Faasinoga ma faatinoga e vaega o leoleo ma Ali'i-Fa'amasino-----	34
Tulaga e ao ona faia e mâtua mo le tu'uina atu o tamaititi mama'i i aoga a le lotu, ae	
totogi i tupe fa'aalu a le lautele (public expense) -----	35
Lautele-----	35
Tu'uina atu âiâ tatau o mâtua ina ua matua -----	37

FA'AMATALAGA ILE LAUTELE**TUSI AE LE'I O'O IAI****34 CFR §300.503****HAR §8-60-58****Fa'aaliga**

Ole Vaega o Aoga i Hawaii e tatau ona avatua ia te oe se tusi poo se faaaliga, o lo'o iai fa'amatalaga tusitusia, a'o lava le taimi ma talafeagai ai

1. Ia fautuaina e amataina pe suiina le faa'iloaga, su'esu'ega, poo le aoga e ave iai lau tama, poo le (aoga fua i aoga a le malo) free appropriate public education (FAPE); **poo le**
2. Tete'e ile amataina poo le suia ole igoa e faailoa'ai, su'esu'ega, po'o le suiga o le aoga a lau tama, po'o le faaagaina fo'i e lau tama le **FAPE**.

Tulaga o lo'o ile fa'aaliga

O le faaaliga poo se tusi e tatau ona:

1. Faamatala tulaga na taua mai e le Vaega o Aoga poo ua le mafaia ona fa'atinoina;
2. Fa'amatala le mafuaaga ua aumai ai pe tete'e ai le Vaega o Aoga e fa'atinoina;
3. Fa'amatala mai le faiga o su'esuega ta'itasi, sailiiliga, fa'amaumauga, po'o ripoti na fa'aaogaina e le Vaega o Aoga e fautua ai pe tete'e iai i fa'atinoga;
4. Ia a'afia ai male fa'amatalaga o lo'o e puipuia i lalo o âiâ tatau o matua mo tamaiti mama'i ile Vaega B o tagata mama'i ua taua ole Individuals Disabilities Education Act (IDEA) ma tulafono a le Setete o Hawaii mo tagata i aoga fa'apitoa (HAR 8-60), ma afai e lê o puipuia oe i lenei fa'aaliga/tusi) e mafia ona maua mai;
5. Ia a'afia ai ma polokalame e te fa'afeso'otai mo se fesoasoani ina ia e malamalama lelei ile Vaega B o le IDEA ma mea o lo'o ile HAR 8-60;
6. Faamatala mai nisi tulala e uiga i lau tama ile vaega ole Individualized Education Program (IEP) na fuafuaina, **ma** auala ua mafua ai ona tete'e i nisi nei tulaga; **ma**
7. Fa'amatala mai nisi auala ua mafua ai ona fa'aalia mai pe tete'e mai le Vaega o Aoga ile fa'atinoga.

Fa'aaliga ile gagana e malamalama ai

O le tusi e tatau:

1. Tusia ina ia malamalama ai le lautele; **ma**
2. Ia tusia i lau lava gagana po'o isi ituaiga feso'otaiga o lo'o e fa'aaogaina, vagana ai ua mautinoa lelei e lê mafaia ona fa'atinoa.

Afai o lau lava gagana po'o nisi ituaiga feso'otaiga e lê ose gagana tusitusia, ia mautinoa lelei e le Vaega o Aoga ia:

1. Ole fa'aaliga/tusi ia fa'aliliu gutuina po'o nisi tulaga i lau lava gagana po'o nisi auala e mafai ai ona feso'ota'i;
2. Ua e malamalama ile uiga o le tusi/fa'aaliga; **ma**
3. O lo'o iai fa'amaoniga tusitusia ile palakalafa 1 male 2 faapea ua uma ona fa'atinoa.

GAGANA NA FANAU MAI MA IA – FA'ATA'ITAIGA**34 CFR §300.29**

HAR §8-60-2

I lau lava gagana, pe â fa'aaogaina e uiga ile tagata e vaivai ile gagana Igilisi, o lona uiga faapei ona taua mai i lalo:

1. Ole gagana lava lea e fa'aaogaina e lea tagata, pe, a fa'apea ole tamaititi aoga, o lona uiga ole gagana lava lea e fa'aaogaina e matua o le tamaititi;
2. I soo se feso'otaiga male tamaititi aoga (e a'afia ai ma su'esuega e uiga i le tamaititi) ole gagana e masani ona fa'aaogaina e le tamaititi ile fale po'o le aoga e fa'aaogaina.

Mo le tagata tutuli pe tauaso, poo se tagata e leai se gagana tusitusia, ole ituaiga gagana e masani ona fa'aaogaina e lea tagata (e a'afia ai le gagana fa'asaigi/sign language, Gagana a Tauaso/Braille, po'o feso'otaiga i tu'ugutu.

FA'ATAGAGAINA E MATUA - FA'ATA'ITAIGA**34 CFR §300.9**

HAR §8-60-2

Lona uiga o le upu Fa'atagaga:

1. Na matuâ faafeso'otaia lelei oe i lau gagana po'o nisi tulaga o feso'otaiga (e iai le gagana faasaigi/sign language, Gagana a Tauaso/Braille, po'o feso'otaiga tu'ugutu) e uiga i fa'amatalaga ma fa'atinoga uma ua e fa'atagaina.
2. Ua e malamalama ma malie iai e ala ile tusi i lenâ fa'atinoga, male fa'amatalaina o lenâ fa'atinoga, ma lisi o fa'amaumauga (pe a fai e iai) ole a fa'ailoaina i so'o se tagata ma soo se tasi lava e fa'ailoa iai; **ma**
3. Ua e malamalama lelei ole fa'atagaga e pule lava oe, o lau lava filifiliga, e toe fa'asolofuaina ai lau fa'atagaga i so'o se taimi lava e te finagalo iai.

Afai ua e manatu e taofia (pe faasolofua) lau faatagaga, pe â uma ona amataina le aoga fa'apitoa ma fesoasoani e ao ona faia, e tatau ona e faiina se tusi. O le fa'asolofuaina o lau fa'atagaga ole a le tõesea (pê le faia) se fa'atinoga e aliali mai ina ua uma lau faatagaga, ae e le'i aveesea lau faatagaga. O se faaopopoga, e lê o fa'atagaga le aoga e fa'aleleia atili (pe suia) fa'amaumauga ma tõesea se faaaliga fa'apea sa aoga o ia ise aoga fa'apitoa ma mauaina fesoasoani ina ua uma ona aveesea lau faatagaga.

FA'ATAGAINA E MATUA**34 CFR §300.300**

HAR §8-60-31

Fa'atagaing o le su'esu'ega muamua

E le mafai e le Vaega o Aoga ona faia se su'esuga muamua o lau tama e iloa ai po'o le vaega B o le IDEA e talia ile aoga fa'apitoa ma maua fesoasoani e aunoa male fa'ao'oina atu o le (tusi faailoa ae le'i oo iai) prior written notice (PWN) i tulaga ole a faia ma fa'ao'o mai ai lau fa'atagaga (pe a mana'omia le su'esuega fa'apei ona mana'omia ona ose tasi lea ole vaega ole su'esuega) e fa'apei ona fa'amatalaina fa'aulutala (**Tusi faailoa ae le'i oo iai male Fa'atagaga e Matua**) **Prior Written Notice** and **Parental Consent**.

Ole Vaega o Aoga e tatau ona faia ni taumafaiga talafeagai e mauaina ai lau maliega fa'amaonia mo se su'esu'ega muamua e filifili ai pe o lau tama o se tamaititi a'oga ma mana'oga fa'apitoa.

O lau fa'atagaga mo le su'esu'e muamua e le fa'apea e te aumaia foi lau fa'atagaga mo le a'oga amata ona tu'uina atu a'oga fa'apitoa ma fesoasoani i lau tama.

E lê mafai e le Vaega o Aoga ona fa'aaogâina lou tete'eina ose fesoasoani e tasi, ma mea e taofia ai, isi tulaga e uiga ia te oe ma lau tama mo isi ituaiga fesoasoani, poo penefiti, poo nisi lava tulaga, vagana ai o le isi vaega ole Part B o le IDEA ua faatagaga le Vaega o Aoga e taofia.

Afai ua resitaraina lau tama ile aoga a le mâtlo poo o loo e sailia le resitaraina o lau tama ile aoga a le mâtlo ae e te musu e faatagaina pē e te musu fo'i e tali mai ile talosaga o loo fia maua se faatagaga mole su'esu'ega muamua, o lona uiga ole a faia loa e le Vaega o Aoga, ae le faamalositia, se su'esuega ia faia ai se saililiga muamua o lau tama e ala lea ile IDEA's mediation/faamasinoga-faatatalanoaga poo se faaseaonafaia, fonotaga mo se faaiuga, faia loa se faamasinoga lê faaauau. Ole Vaega o Aoga ole â le solia lo latou tiute e sailia ai, faailoa ai ma su'esu'e ai lau tama pe â fai o le â le mafaia se su'esu'ega o lau tama e ala i nei tulaga.

Tulafono fa'apitoa mole su'esuega muamua ole fale o nofo ai le tataititi aoga

Fale o nofo ai le Tamaititi aoga, fa'apei ona fa'aaogaina ile IDEA male HAR 8-60, o lona uiga ole tamaititi aoga, pei ona fuafuaina e le Setete le fale e nofoai le tamaititi aoga, ole:

1. O le tamaititi tausi (A foster child)
2. Faapea ole fale e nofo ai le tamaititi fa'apei ona taua i lalo i tulafono a le Setete; **po'o**
3. Ile tausiga ole tamaititi a le lautele/public child e le uelefea.

Vagana ai le mea nei e tasi e ao ina e iloaina. O Tagata ua i laloifo ole puipuiga a le Setete e lê o 'a'afia ai le Tamaiti tausi o lo'o ua iai mâtua-tausi (foster parent) ma ua talafeagai ai male fa'ata'itaiga fa'apei ona taua mai ile IDEA male HAR 8-60.

Afai ole tamaititi-aoga o loo nofo ile fale ole Setete ma e lê o nonofo fa'atasi ma ona matua - E le ô mana'omia e le Vaega o Aoga le fa'atagaga mai mâtua mole su'esu'ega muamua e filifilia ai po'o le tamaititi aoga o se tagata ma'i pe â:

1. E tusa lava po'o a taumafaiga na faia, e le'i maua lava e le Vaega o Aoga mâtua o le tamaititi aoga;
2. O âiâ tatau a mâtua ua fa'aleaogâina fa'apei ona taua ma i tulafono a Hawaii; **po'o**
3. Ua tuuina e le fa'amasino le 'aiâ tatau i le isi tagata e faia ai fa'aiuga faaleaoga, ae lê o mâtua, ma o lenâ tagata ole â faia le fa'atagaga mole su'esu'ega muamua.

Fa'atagaga e matua mo fesoasoani

Ole Vaega o Aoga e ao ona aumaia lau faatagaga ae le'i faia le aoga faapitoa ma fesoasoani i lau tama ile taimi muamua.

Ole Vaega o Aoga e tatau ona taumafai i auala uma e maua mai ai se fa'atagaga mai ia te oe, ae le'i faia aoga fa'apitoa, fa'apea fo'i fesoasoani mo lau tama ise taimi muamua.

Afai ole â e lê tali mai ile talosaga mole fa'atagaina o lau tama mole aoga faapitoa faapea fesoasoani ile taimi muamua, pē e te musu fo'i e faia lea faatagaga, ae mulimuli ane ua faasolofuaina lau faatagaga na tusia, ole â le faaaogâina loa e le Vaega o Aoga âiâ tatau o mâtua mo tamaiti mama'i (fa'ata'itaiga, faamasinoga-faatatalanoaga/mediation, faaseaonafaia, fonotaga mo se faaiuga, poo se fonotaga e faia e aunoa male faaauau) ina ia iai se maliliega poo se faaiuga faapea ole aoga faapitoa ma fesoasoani (na fautuaina e le IEP Team a lau tama) ole a mauaina e lau tama e aunoa ma lau fa'atagaga.

Afai ole a e musu e fai se fa'atagaga mo lau tama, mole aoga fa'apitoa ma fesoasoani, ile taimi muamua, poo ua e le tali mai ile talosaga o lo'o fia maua lea faatagaga, ae mulimuli ane ua fa'asolofuaina (fa'alêaogaina) lau fa'atagaga mai le tusi, ole a le mauaina foi e lau tama le aoga faapitoa ma fesoasoani mai le Vaega o Aoga na mafua ai ona mana'omia lau fa'atagaga.

1. E lê ose soliina o le tulafono le faaaogaina ole FAPE mo lau tama ina ua le fa'aaaogaina e lau tama na fesoasoani; **ma**
2. E lê mana'omia le faia o se fonotaga a le IEP mo lau tama mole aoga fa'apitoa ma fesoasoani na mafua ai le mana'omia o lau fa'atagaga.

Afai e te toe faasolofuaina lau faatagaga i soo se taimi lava ina ua uma ona mauaina e lau tama aoga faapitoa ma fesoasoani, ona le toe faaaauaina lea e le Vaega o Aoga ia fesoasoani, ae tatau ona tuuina atu ia te oe le PWN, faapei ona faamatalaina mai i lalo ole ulutala **Prior Written Notice/Tusi/faaaliga ae le'i o'o iai**, ae le'i taofia na fesoasoani.

Fa'atagaga e matua mo nisi su'esu'ega

E tatau ile Vaega o Aoga ona maua mai le fa'atagaga i matua ae le'i toe su'esuea lau tama:

1. Ua iai auala tâua e ûia ina ia maua mai ai lau fa'atagaga o lau tama mo le toe su'esu'ega; **ma**
2. E te le'i tali mai.

Afai e te lê loto iai e faatagaina lau tama mole toe su'esu'ega, talitonu ole a faia loa e le Vaega o aoga, tusa lava pe e lê o fa'atonuina, le sailia ole auala e toe su'esu'eina ai lau tama e ala ise faamasinoga-faatatalanoaga/mediation, o se auala mo fa'asea, po'o se fonotaga mole fa'aiuga, male fonotaga e le fa'a'auauina e sailia ai le fa'aleaogaina o lou le loto iai e faatagaina le toe-su'esu'ega/reevaluation o lau tama. E faapei o su'esu'ega muamua, e lê ô solia e le Vaega o aoga lo latou tiute faapei ona taua mai le Vaega B ole IDEA pe â fai e lê loto iai e faia le toe-su'esu'ega i se tulaga fa'apenei.

Faamaumauga o taumafaiga uma na faia ina ia maua mai le fa'atagaga i matua

O le aoga e ao ona tu'ufaatasia taumafaiga uma na faia ina ia maua mai lau faatagaga mo se su'esuega muamua. O le autu ina ia maua le avanoa mole aoga-faapitoa faapea fesoasoani mole taimi muamua, fa'apea fo'i le toe su'esu'ega, ma fa'afesoota'i mâtua uma o tamaiti mama'i o lo'o i lalo ole Setete mo nei su'esuega. O fa'amaumauga uma e tatau ona iai faamaumauga a le Vaega o aoga ma latou taumafaiga mo nei tulaga, e iai:

1. Ia fa'amaumau lelei telefoni na faia po'o taumafaiga fo'i, ma taunuuga o nei fesootaiga uma ile telefoni.
2. Kopi o feso'otaiga na lafo atu ia te oe ma soo se tali mai na e mauaina.
3. Fa'amaumauga vailiiliga o asiasiga i lou fale po'o le fale-faigaluega male taunuuga o nei asiasiga.

O isi tulaga e ao ona faia mole faatagaina

O lau fa'atagaga e le mana'omia se'i vagana ai le Vaega o Aoga ona:

1. Toe iloiloa lelei fa'amatalaga o lo'o iai aua o le isi vaega ole su'esuega poo le toe su'esuega; **poo le**
2. Ave i lau tama ile suega poo isi su'esuega faapei ona aveina i tamaiti uma lava vagana ai, e le'i faia lea suega poo lea sailiiliga, e mana'omia le fa'atagaga mai i mâtua mo tamaiti uma lava.

A fai ua e aveina lau tama ile aoga a le lotu ae totogi lava e oe, pe ua fa'aaogaina lava ê oe ile fale, ma ua e lê mana'o e âumai se fa'atagaga o lau tama mo le su'esuega muamua/initial evaluation, poo le toe sailiiliga mo lau tama, pe ua e musu e tali mai ile talosaga mo se

fa'atagaga, ole â lê uia loa e le Vaega o Aoga se tulaga fa'aletulafono (fa'ata'itaiga, fa'amasinoina-faatalatalanoaga/mediation, fa'asea ala ole letulafono, fonotaga mole faaiuga, po'o se fonotaga e aunoa male fa'aâuâu) ma ole a le mauaina foi e lau tama fesoasoani lelei (fesoasoani o lo'o maua e nisi o mâtua o tamaiti-mama'i o lo'o aôôga i aoga a le lotu).

SU'ESUEGA FAALÊ-AOGA TUTO'ATASI

34 CFR §300.502

HAR §8-60-57

Lautele

Faapei ona fa'amatalaina i lalo, o lo'o iai lou 'aia tatau e fai ai e le isi tagata se iloiloga ua taua ole independent educational evaluation (IEE) mo lau tama pe a e le auai ile iloiloga/evaluation o lau tama na faia e le Vaega o Aoga.

Afai e te talosagaina se IEE, e tatau ile Vaega o Aoga ona avatua ia te oe fa'amatalaga ile mea e te maua mai ai le IEE ma fuafuaga a le Vaega o Aoga e fa'ata'u mole IEE.

O Fa'ata'itaiga

O le uiga ole Su'esu'ega Tuto'atasi Fa'aleaoga/Independent educational evaluation ose su'esuega lea e faia e le tagata ua agava'a e lê o galue ile Vaega o Aoga.

O le Tupe faaalu mole Lautele/Public expense ole a totogi ai e le Vaega o Aoga le tau atoa ole su'esuega ma ia mautinoa ai e lê totogia e oe se tupe, ma ia talafeagai fo'i male Vaega B ole IDEA, o loo fa'atagaina i Setete aua le fa'aaogaina mo Setete, le Malôtele, ma isi Vaega ole Setete e mafaia ona fesoasoani ina ia talafeagai ai male Vaega B o le Act.

Âiâ tatau mo su'esuega ae totogi i tupe fa'aalu a le lautele/public expense

E iai lou âiâ tatau ile IEE a lau tama, ae totogi i tupe faaalu a le lautele, pe â fai e te faatu'iese ile su'esuega o lau tama na faia e le Vaega o Aoga, ae o tulaga nei o lo'o a'afia ai:

1. Afai e te talosagaina le IEE o lau tama, ae totogi i tupe faaalu a le lautele, e tatau ile Vaega o Aoga, e aunoa male tolopoina, faapea ia e filifili: (a) Ia e Failâina se Faaseâ/Complaint e talosagaina se faamasinoga ina ia fa'aalia faapea ole latou su'esuega o lau tama ua le talafeagai lea; po'o le (b) Ia Maua le IEE e lau tama ae totogi i tupe faaalu a le lautele, vagana ai ua mafai e le Vaega o Aoga ona taua ile faamasinoga faapea ole su'esuega na e mauaina e uiga i lau tama e lê o talafeagai ai ma âiâ tatau a le Vaega o Aoga.
2. Afai e talosagaina e le Vaega o Aoga se faamasinoga ma ole fa'aiuga ole saililiga mo lau tama ua talafeagai a leai, e iai lava lou âiâ ile IEE, ae le totogia i tupe fa'aalu a le lautele.
3. Afai sa e talosagaina le IEE a lau tama, ole Vaega o Aoga ole a fesiligia oe poo le â le mea e te tete'e ai ile su'esuega o lau tama na aumaia e le Vaega o Aoga. Ae, ole Vaega o Aoga e le mana'omia se faamatalaga ma e le tolopoina fo'i le faia ole IEE o lau tama ile tupe faaalu a le lautele poo le failaina ole faaseâêaonafaia e talosagaina ai le faamasinoga e puipuia ai le su'esuega e le Vaega o Aoga lau tama

Ua na ole tasi lava le IEE o lau tama e te mauaina e totogi i tupe fa'aalu a le lautele i soo se taimi lava e fai ai e le Vaega o Aoga le saililiga o lau tama, ae o lo'o e fa'atu'iese ai.

O mâtua e muamua ona talosagaina su'esuega

Afai e maua mai le IEE o lau tama ae na totogi i tupe fa'aalu a le lautele, ae pe e te avatua foi ile Vaega o Aoga le saililiga o lau tama na totogi lava e oe:

1. E tatau ile Vaega o Aoga ona mafaufau lelei taunuuga o saililiga o lau tama, pe a fai o talafeagai ma tulafono a le Vaega o Aoga mole IEE, i so'o se faaiuga na faia e le FAPE i lau tama; **ma**
2. O oe poo le Vaega o Aoga e ao ona aumaia nei su'esuega faapea o meamoni ile faamasinoga e uiga i lau tama.

Talosagaina su'esu'ega e le ofisa o le faamasinoga

Afai e talosagaina e le ofisa ole faamasinoga le IEE o lau tama ina ia avea ma vaega ole faamasinoga, o le tau ole saililiga e tatau ona totogi i tupe fa'aalu a le lautele.

Fuafuaga e mulimuli ai a le Vaega o Aoga

Afai e totogi i tupe a le lautele le IEE, o fuafuaga na maua mai ai lea saililiga, e a'afia ai le mea na fai ai ma agava'a o lē na faia, e tatau ona tutusa ma fuafuaga na faaaogaina e le Vaega o Aoga ile taimi na amata le saililiga (ina ia oo ise tulaga e tatau ai nei fuafuaga ma ou âiâ tatau ile IEE).

Vagana ai fuafuaga ua fa'amatalaina i luga, e lē mafaia e le Vaega o Aoga ona fai nisi tulaga e maua mai ai le IEE ae totogi i tupe fa'aalu a le lautele.

PUIPUIGA FAALILILO O FA'AMATALAGA

HAR §8-60-84

O MÂTUA, POO TAMAITI E 18 TAUSAGA PE MATUTUA FOI, E IAI LO LATOU ÂIÂ TATAU MO FA'AMAUMAUGA FAALE-A'OAOGA MO A LATOU FANAU E ALA ILE TULAFONO OLE FAMILY EDUCATIONAL RIGHTS AND PRIVACY ACT (FERPA) MA TULAFONO A HAWAII E UIGA ILE PUIPUIGA O NEI ÂIÂ TATAU FAALE-A'OAOGA, PE A 18 LOA TAUSAGA OLE TAMAITIT. O ÂIA TATAU FAALE-MÂTUA E UIGA I FA'AMAUMAUGA A LE AOGA ILE TAMAITIT, MA ÂIÂ TATAU E FAATAGAINA AI, OLE A TUUINA ATU LOA ILE TAMAITITI AOGA.

O FA'ATA'ITAIGA

34 CFR §300.611

Fa'apea ona fa'aaogaina ile ulutala **Fa'alililoina o Fa'amatalaga**:

- Ole uiga ole Destruction ole fa'aleagaina lea o fa'amatalaga totino e uiga ile isi tagata ma ole a le toe mafai ona faailoaina.
- Ole uiga ole Education records o fa'amaumauga faale-aoga o loo puipuia i lalo ole, faata'itaiga, "education records" ile 34 CFR Vaega 99 (o tulafono o lo'o lagolagoina le FERPA ole 1974, 20 U.S.C. 1232g).
- Ole uiga ole upu Participating agency so'o se itumalo fa'ale-aoga, fa'alapotopotoga o lo'o aoina/collects, ma taofiofia, po'o fa'aaogaina fa'amatalaga e uiga ile isi tagata, po'o le mea na maua mai ai na fa'amatalaga, i laloifo ole Vaega B ole IDEA.

E MAFAI ONA FAAILOAINA LE TAGATA

34 CFR §300.32

E mafai ona faailoaina le tagata, o lona uiga o faamatalaga e faailoa ai le tagata ma e a'afia ai:

1. Le igoa o lau-tama, o lou suafa, faapei ona iloa ai o oe ole tamâ poo le tinâ, po'o le igoa fo'i o se tagata ole aiga;
2. Ole tuatusi o lau-tama;
3. Tulaga e iloa ai, numera saogalemu o lau-tama po'o le ID ole aoga., **po'o**
4. Lisi o mea e iloa ai lautama poo nisi fa'amatalaga, e mafai ai ona iloa lautama male mautinoa.

FA'AALIGA I MATUA

34 CFR §300.612

O le Vaega o Aoga e tatau ona aveina se fa'aaliga lelei ina ia matuâ faamalamalamaina lelei i mâtua le puipuiga lelei o fa'amatalaga e uiga ile tagata, e a'afia le

1. Ose fa'amatalaga e uiga ise faaaliga mamao e faia ile gagana lava ia i atunuu eseese ole Setete.
2. Fa'amatalaga o tamaiti aoga o lo'o mafai ona fa'ailoa ma taofia lelei, fa'amatalaga o lo'o fia maua, le auala o lo'o manatu le Setete e fa'aaogaina e sailia ai nei fa'amatalaga (o lo'o a'afia ai le mea na maua mai ai nei fa'amatalaga), male fa'aaogaina o nei fa'amatalaga uma.

3. Ole tu'ufa'atasiga o tulafono male fa'aaogaina ina ia mulimuli ai fa'apotopotoga o lo'o auai e uiga ile teuina, fa'ailoaina ile vaega lona tolu/third parties, taofiina, male fa'alêaogaina/destruction o fa'amatalaga e iloa ai le tagata; **ma**
4. O fa'amatalaga o âiâ tatau uma o mâtua ma tamaiti-aoga e uiga i fa'amatalaga/information, e a'afia ai ma âiâ tatau o lo'o i lalo ole FERPA ma tulafono o lo'o sapaasapaia ai ile 34 CFR Vaega 99.

Ae le'i faia ni mea fai/activity, su'eina, pe sailia tamaiti-aoga o lo'o mana'omia aoga fa'apitoa fa'apea fesoasoani (o lo'o taua ole "su'eina ole tamaititi/child find"), o lenei fa'aaliga e ao ona fa'asalalauina ile nusipepa ma isi ituaiga fa'asalalaua uma. Ma o nei fa'asalalaua ina ia fa'ailoa atu ai i matua uma ole Setete fuafuaga o lo'o faia.

O Âiâ Tatau e o'o iai

34 CFR §300.613

E so'o se faapotopotoga o a'afia ai e tatau ona fa'atagaina oe e su'esu'eina ma tilotilototo'a i fa'amaumauga uma fa'ale-aoga e uiga i lau tama, e aunoa ma le fa'atali, ae le'i faia se fonu e uiga ile IEP, po'o se fonotaga e ao ona faia e aunoa male fa'aâuâu (e a'afia ai male fonotaga e iloa ai le iuga po'o tulafono), ma e lê silia atu male 45 aso talu ona faia lau talosaga se'i vagana ai ua taua mai ile Hawaii Administrative Rules (HAR) e uiga ile puipuiga/Protection of Educational Rights faapea Privacy of Students and Parents.

1. O lou 'Aiâ tatau e ao ona e maua mai se tali mai faapotopotoga o loo a'afia ai e uiga i lau talosaga mole fa'amatalaina male fa'aliliuina o fa'amaumauga uma;
2. O lou âiâ tatau e talosagaina ai le faapotopotoga o loo a'afia ai ia maua mai kopi o faamaumauga pe â fai e lê mafai ona e su'esu'eina ma toe tiloiloina i faamaumauga uma ma vagana ua e mauaina na kopi; **ma**
3. O lou âiâ tatau e su'esu'eina ai ma toe tiloiloina ai e lou sui faamaumauga.

Ole faapotopotoga o loo a'afia ai ua talitonu e iai lau pule e su'esu'e vailiilia ai ma toe tilotilo iai i faamaumauga e uiga i lau tama se'i vagana ai ua fautuaina e leai sau pule faapei ona taua mai i tulafono a le Setete o loo faafeagai male va'avaia, nofovalavala, male tete'a.

FA'AMAUMAUGA E MAFAI ONA O'O IAI

34 CFR §300.614

E soo se faapotopotoga o a'afia ai e tatau ona taofia le faamaumauga a vaega/parties o loo faaaogaina faamaumauga a le aoga na aoao mai, teulelei, pe faaaoga i lalo ole Vaega B ole IDEA (vagama ai le faaaogaina e mâtua ma tagata faigaluega ua faatagaina o faapotopotoga o loo a'afia ai), ia a'afia ai male igoa ole patî (party), ole aso na faaaogaina ai, male mafuaaga na faaaogaina ai e le patî le faamaumauga.

FA'AMAUMAUGA E SILI ATU MALE TAMAITITI E TO'ATASI

34 CFR §300.615

Afai soo se faamaumauga a le vaega o aoga o lo'o a'afia ai faamatalaga e sili atu male tasi le tamaititi aoga, o mâtua onâ tamaiti e iai le âiâ tatau e su'esu'eina ai ma tiloiloina inâ faamatalaga uma lava e uiga iâ latou fanau, pe ole a faafeso'ota'iina foi e uiga inâ faamatalaga manino.

LISI O MEA MALE MEA O LO'O IAI FA'AMATALAGA

34 CFR §300.616

I se talosaga, a soo se faapotopotoga o lo'o a'afia ai, e tatau ona faailoaina ia te oe le lisi o mea ma mea o lo'o iai faamaumauga faale-aoga na maua mai/collected, ma taofia lelei, pe na faaaogaina fo'i e le faapotopotoga o lo'o a'afia ai.

TUPE TOTOGI

34 CFR §300.617

E soo se faapotopotoga o lo'o a'afia ai e mana'omia le totogi o kopi o faamaumauga na faia mo oe faapei ona taua mai ile Vaega B ole IDEA, pe afai ole totogi e le taofia ai oe mai ou âiâ tatau e su'esu'eina ai ma toe iloiloaina uma na faamaumauga.

Ole faapotopotoga o lo'o a'afia ai ole a le tapaina se totogi e sâilia ai pe toe sailia mai ai faamatalaga faapei ona taua mai i lalo ole Vaega B ole IDEA.

Suiga o Fa'amaumauga ona ole talosaga a mâtua

34 CFR §300.618

Afai e te talitonu o faamatalaga o lo'o i faamaumauga a le Vaega o Aoga ua maua mai, ma taofia lelei, pe faaaogaina i lalo ole Vaega B ole IDEA e sêsê, pe e lê sa'o fo'i, pe ua soliaina fo'i isi âiâ tatau o lau tama, e mafai ona e talosagaina le faapotopotoga o lo'o a'afia ai ia suia faamatalaga.

Ole faapotopotoga o lo'o a'afia ai e tatau ona filifili pe suia faamatalaga faapei ona e talosagaina ile taimi o lau talosaga.

*Afai ole faapotopotoga o lo'o a'afia ai e tete'e ile suia o faamatalaga faapei ona e talosagaina, e tatau ia latou ona faafesoota'iina oe e uiga ile tete'e ma fautuaina oe i ou âiâ tatau e faamasino ai faapei ona taua mai i lalo ole ulutala **Avanoa Mole Faamasinoga**.*

AVANOA MOLE FA'AMASINO

34 CFR §300.619

Ole faapotopotoga o lo'o a'afia ai e tatau, i se talosaga, e ao ona avatua ia te oe se avanoa e faamasino ai ile lu'iina o faamatalaga/information i faamaumauga a le aoga e uiga i lau tama ina ia mautinoa ai e lê o sêsê, poo faasêsê tagata, pe e le o soliina fo'i isi âiâ tatau o lau tama.

FAIGA OLE FAAMASINO

34 CFR §300.621

Ole faamasinoga ina ia lu'iina faamaumauga uma a le aoga e ao ona faia faapei ona taua mai ile FERPA male HAR chapter e uiga ile Puipuiga o Âiâ Tatau Fa'aleaoga male Avanoa ua na o Tamaiti Aoga lava ma Mâtua.

FA'AIUGA OLE FAAMASINO

34 CFR §300.620

Afai, ole iuga ole faamasinoga, ole fa'apotopotoga o lo'o a'afia ai ua fuafuaina e sêsê fa'amatalaga, ma faasêsê tagata, ma ua soliina isi âiâ tatau o lau tama, o lona uiga ua tatau loa ona faasa'o nei fa'amaumauga uma a le aoga e pei ole mea e tatau ona iai ma tusi atu loa ia te oe.

Afai, ole taunuuga ole faamasinoga, ua filifili le faapotopotoga o loo aafia ai faapea o faamatalaga o lo'o sa'o, e lê o sêsê, pe e lê o solia fo'i ni âiâ tatau o lau tama, e tatau loa ona faailoaina iâ te oe ou 'aiâ tatau ma tuuina i faamaumauga ma taofia ai i faamatalaga ma manatu o lau tama e uiga i faamatalaga/information, pe aumai fo'i nisi tulaga e te lê o 'auai ile faaiuga a le faapotopotoga o loo auai.

O se faamatalaga ole a tuuina ile faamaumauga a lau tama e tatau:

1. Ia taofia e le faapotopotoga o lo'o a'afia ai, ole tasi o vaega o faamaumauga e uiga i lau tama, ma ole mea taua male mautinoa i lea faamaumauga, poo se vaega o tete'e iai, ia taofia lelei e le faapotopotoga o loo a'afia ai.
2. Afai o le faapotopotoga o loo a'afia ai ua tatalaina i tua faamaumauga e uiga i lau tama, poo faamatalaga lûi a soo se itu/party, onâ faamatalaga e ao fo'i ona faailoa i lena itu/party.

FA'ATAGAINA MOLE FA'AILOAINA O FA'AMATALAGA E UIGA ILE ISI TAGATA

34 CFR §300.622

Vagana ai faamatalaga o lo'o fa'amaumauina i le aoga, ma ole faailoaina ile lautele e aunoa male faatagaina e mâtua fa'apei ona taua mai ile FERPA, ma o lau faatagaga e tatau ona maua mai ae le'i tatalaina i tua ile lautele, ae le o se ofisa o faapotopotoga o loo a'afia ai. Ae se'i vagana ai tulaga o loo faamamatalaina vailiilia i lalo, o lau faatagaga ole a le mana'omia, ae le'i tatalaina i tua faamatalaga e uiga i tagata ta'ito'atasi i ofisa o faapotopotoga o loo a'afia ai ina ia talafeagai ai male Vaega B ole IDEA.

O lau fa'atagaga, po'o le fa'atagaga a le tamaititi aoga ua matua, faapei ona taua mai ile tulafono a le Setete, e tatau ona aumai ae le'i avea i tua faamatalaga i ofisa o faapotopotoga o loo faia ma totogia fesoasoani mole suiga.

O PUIPUIGA

34 CFR §300.623

E soo se faapotopotoga o a'afia ai e tatau ona puipuia faalililo faamatalaga uma o tagata taito'atasi ile mea o loo teuina ai, faaputuina ina ai, ma faailoaina ai, faapea fo'i male faaleagaina.

E to'atasi le tagata ole ofisa i soo se faapotopotoga o loo a'afia ai e tatau ona iai le tiute ole puipuia faalililo o faamatalaga uma e iloa ai le tagata.

O tagata uma o loo aoina ma fa'aaogâina faamatalaga puipuia e tatau ona koleni-ina pe a'oa'oina i faatonuga uma a le Setete e uiga i tulafono male faiga faapei ona taua mai ile Vaega B ole IDEA male FERPA.

E soo se faapotopotoga o loo a'afia ai e tatau ona taofia lelei, mo su'esu'ega a le lautele, le lisi o igoa o nei tagata faigaluega ma o latou tulaga o loo iai ile faapotopotoga ua mafai ona o'o ile mea o lo'o iai faamatalaga e uiga ile tagata.

FA'ALÊAOGAINA O FA'AMATALAGA

34 CFR §300.624

E tatau ile Vaega o Aoga ona faafeso'ota'i oe pe â maua mai faamatalaga e uiga i le tagata, ma taofi, poo le faaaogaina fo'i i lalo o le Vaega B o le IDEA faapea ole â le toe mana'omia se aoga faapitoa e lau tama.

O faamatalaga uma e tatau ona faaleaogaina pe â e talasagaina. Ae, o faamaumauga tumau e iai le igoa o lau tama, tuatusi, numera o le telefoni, o ona togi ile aoga, faamaumauga e uiga ile tia'i poo le le

tia'i-aoga, o vasega na ave, maualuga ole vasega na uma, male tausaga na uma ai, ole a taofia pea e aunoa male faagataina ise taimi o i luma.

E ala i lau talosaga, e tatau ile Vaega o Aoga ona e mauaina se avanoa e te tilotilo lelei ai i faamaumauga a le aoga ae le'i faale-aogâina.

FAIGA O FAASEÂ I LE SETETE

ESESEGA OLE VA ILE FAIGA O FAASEÂAOONAFaIA MA FAAMASINOGA MA FAASEÂ A LE SETETE

34 CFR §§300.151 e o'o ile 300.153 male 300.507 e o'o ile 300.518

HAR §§8-60-52 e o'o ile 8-60-54 male 8-60-61 e o'o ile 8-60-72

O tulafono mo le Vaega B ole IDEA o lo'o taua mai ai le eseeseega o le faiga o faaseâ ile Setete ma faaseâaoonafaia/due process complaints ma faamasinoga. Faapei ona faamatalaina i lalo, e soo se tagata poo se faapotopotoga e mafaia ona failâina se faaseâ ile Setete e uiga ile soliina ole tulafono faapei ona taua mai ile Vaega B ma faapea foi ona taua mai e le Vaega o Aoga. Ua na o oe poo le Vaega o Aoga e mafaia ona failâina le faaseâ i soo se faaletonu e uiga ile talosagaina poo le tete'eina e suia le faailoaina, su'esu'eina, poo le suiina fo'i o le aoga e aoga ai le tamaititi, poo le faaogaina fo'i ole FAPE. Faapei ole tele o taimi e mafai ai e faiaoga ona faia se fuafuaga i faaseâ a le Setete ae le'i oo ile 60 aso, se'i vagana ai ua talosagaina nisi aso. Ole faamasino, e lē faaauau, ole a faia le faamasinoga e uiga ile faaseâ (pe a ua le mafaia ona faia se iuga ile fonotaga poo le faamasinoga-faatalatalanoaina/mediation), ma faia le faaiuga tusitusia ae le'i oo ile 45 aso ole taimi e tatau ona faia ai, faapei ona faamatalaina mai ile faamaumauga i lalo ole ulutala **Resolution Process/Faiga ole Faaiuga** se'i vagana ai ua toe faaopopoina e le ofisa ole faamasino nisi aso ona o lau talosaga poo le talosaga foi a le Vaega o Aoga. E tatau ile ofisa ole faamasino ona mafaufau lelei ise tulaga faaletonu e aliali mai peâ fai ole a toe faaopopoina ni aso. Ole talosaga a matua poo le Vaega o Aoga ia taumafai ina ia aua nei iai se toe faaopopoina o ni aso. Ia taga'i lelei foi i tulaga e lē lelei ai peâ tâofia le toe faaopopoina o aso. Ole mea tonu o loo taumafai iai le IDEA male HAR 8-60 ina ia faavavevaveina ai faaseâaoonafaia ma ole toe faaopopoina o aso e sili atu ile fuafuaga a le IDEA male HAR 8-60 ina lelei mo itu uma e lua. O faaseâ a le Setete ma faaseâ e ao ona faia, o faaiuga male faiga ole faamasinoga o lo'o faamatalaina vailiilia lelei mai i lalo. O pepa uma e fesoasoani ia te oe ile failâina o lau faaseâ ina ia fesoasoani ia te oe poo le isi fo'i vaega/parties o loo failâina faaseâ ile Setete. O nei pepa o lo'o faamatala mai i lalo ile ulutala **Model Forms (Pepa e faila ai Faaseâ)**

Liliuina (adoption) ile Faiga o Fa'aseâ ile Setete

34 CFR §300.151

HAR §8-60-52

Lautele

E tatau ile Vaega o Aoga ona iai ni tusitusiga mole faiga o faaseâ:

1. I se taumafaiga e fa'aleleia se fa'asea, e a'afia ai se fa'asea e failâina e se fa'apotopotoga po'o se tagata mai se isi Setete;
2. Ole failâina o le fa'aseâ male Vaega o Aoga;
3. Ia fa'asalalauina fa'alautele ile Setete le faiga o fa'aseâ i mâtua ma so'o se tasi e fia auai, faapea le mea e koleni ai mâtua ma maua ai faamatalaga/information, puipuiga ma faapotopotoa o loo lagolagoina, fale o loo iai na'o o tagata nofo to'atasi, ma nisi vaega.

Tulaga e ao ina faia mo le taofia o fesoasoani e ao ona faia

I le faaleleia o se faaseâ ile Setete ua iloa ai e le Vaega o Aoga lēle faia o fesoasoani e ao ona faia, e tatau loa ile Vaega o Aoga ona fa'aailoaina ile lautele:

1. Ole le mafaia ona faia fesoasoani e ao ona faia, e a'afia ai gaoioiga e faasa'oina ma faailoaina le manaoga o tamaiti (e iai le totogiina o galuega poo le toe totogiina tupe); **ma**
O le lē mafaia ona faia fesoasoani, e a'afia ai tulaga e ao ona faia mole fa'aailoaina ole manaoga ole tamaiti aoga (e iai le fesoasoani tau tupe poo le tupee toe totogiina); **male**

2. Ia talafeagai le mauaina o fesoasoani o tamaiti mama'i uma ile lumana'i.

O mea e ao ona iai faatoâ mafai ona faia se faaseâ ile setete

34 CFR §300.152

HAR §8-60-53

Faatapula'aina le taimi; o mea e tatau ona iai faatoâ mafai lea ona faia le faamasinoga

Ole Vaega o Aoga e tatau ona taulia ai ile latou faaseâ ile Setete le limiti ole 60 aso pe a uma ona faila ile:

1. Ia faia se su'esu'ega e ese mai ai, ae a fai ua manatu le Vaega o Aoga, e ao ona faia se su'esu'ega;
2. Ave le avanoa ile tagata o loo faasea e toe aumai ai nisi faamatalaga faaopopo, e ala ile tu'ugutu poo se tusi, e uiga i tulaga o loo fa'aseâ ai i totonu ole faaseâaonafaia;
3. Ave le avanoa ile Vaega o Aoga e tali mai ai le faasea, e aafia ai, ma ia iai fo'i tulaga nei: (a) ile filifiliga a le Vaega o Aoga, ole talosaga ina ia faia se faaiuga mole faasea; **male** (b) ose avanoa mo mâtua le na failâina le faasea male Vaega o Aoga ia malilie faatasi ia faia le faamasinoga;
4. Ia toe iloiloa uma le fesootaiga o faamatalaga ma faia se fuafuaga poo ua soliina e le Vaega o Aoga le Vaega B ole IDEA; **male**
5. Ia lafoina se tusi e uiga ile faaiuga ile tagata faaseâ o loo taua mai ai tulaga uma na kiki mai ai ile faasea ma loo iai: (a) o meamoni ma faaiuga; **male** (b) o mafuaaga ole faaiuga a le Vaega o Aoga.

Faaopopoina le taimi; faaiuga mulimuli; sapaapaia ma faatinoina

O tulaga e ao ona faia e le Vaega o Aoga o lo'o faamatalaina mai i luga e tatau fo'i:

1. Faatagaina le faaopopoina ole 60-aso faakalena e faatagaina ai pe â: (a) vagana ai tulaga le mââlofia o lo'o iai ile faaseâ ile Setete; poo le (b) o oe poo le Vaega o Aoga ua malilie lava oulua e toe tolopoina ina ia mauaina ai se faaiuga e ala i se faamasinoga-faatalatalanoaga/mediation poo se isi foi auala e maua ai le iuga.
2. Ia a'afia ai le faiga ole faamasinoga ina ia mulimuli lelei ile ai faaiuga a le Vaega o Aoga, pe a mana'omia, e a'afia le: (a) fesoasoani i mea e fai faasainitisi; (b) fetufaaiga; male (c) puipuiga o tu-ma-aga ina ia talafeagai ai male fuafuaga.

Fa'aseâ i le Setete ma faamasinoga e ao ona faia

Afai ua maua mai le faaseâ ile Setete ma e uiga fo'i ile faaseâaonafaia faapei ona faamatalaina i lalo ole ulutala **Filing a Due Process Complaint/Failaina ole Faaseâaonafaia**, poo le faaseâ ile Setete e tele mataupu o loo iai ma ole tasi poo le tele foi o nei mataupu o isi ia vaega o i lea faamasinoga, e tatau ile Setete ona tûûa i autafa soo se vaega ole faaseâ ile Setete lea na aumai ile faamasinoga se ia uma le faamasinoga. E soo se mataupu o loo ile faaseâ ile Setete e lê o se vaega o le faamasinoga e tatau ona maua se faaiuga e tusa male taimi ma tulaga e ao ona faia faapei ona faamatalaina mai i luga.

Afai ole mataupu na aumai ile faaseâ muamua ile Setete ua uma ona faai'uina ile faamasinoga ma o patî/parties lava nei o loo a'afia ai (fa'ata'itaiga, o oe male Vaega o Aoga), o lona uiga o loo fusia ile faaiuga a le faamasino ma e tatau ile Vaega o Aoga ona faafeso'otaia le tagata-faaseâ faapea i lea tulaga.

A complaint alleging the school's failure to implement a due process hearing decision must be resolved by the Department. Ole faaseâ o loo kiki ile aoga male lê mafaia ona faia le faaiuga a le faamasinoga e tatau lava ona faatinoina e le Vaega o Aoga.

FAILÂINA OLE FAASEÂ ILE SETETE**34 CFR §300.153**

§8-60-54

O se faapotopotoga pe soo se tagata e mafaia ona failâina ma saigiina se faasea ile Setete faapei ona faamatalaina atu muamua.

Tu'uina atu faaseâ tusitusia i le Polokalama Pulea o Faaseâ a le Matagaluega i le:

E-mail address:

specialedcomplaints@k12.hi.us

Mailing Address:

Complaints Management Program
Monitoring and Compliance Branch
Office of the Deputy Superintendent
P.O. Box 2360
Honolulu, HI 96804

Ole faaseâ ua taua mai ile Setete e tatau ona a'afia ai:

1. Ole faamatalaga e taua mai ai ua soliina e le Vaega o Aoga le Vaega B ole IDEA poo le latou lagolagoina o tulafono ile 34 CFR Part 300 poo le HAR 8-60;
2. O meamoni ua faavae ai lena faamatalaga;
3. O le saigi ma faamatalaga e mafai ai ona faafeso'ota'i le tagata/party na failaina le faaseâ; male
4. Afai ole faaseâ male mautinoa e uiga ile soliina ole tulafono faatatau mo se tasi o tamaititi aoga:
 - (a) Ole igoa ole tamaititi aoga male tuatusi ole fale o loo nofo ai le tamaititi;
 - (b) Ole igoa ole aoga o loo aoga ai le tamaititi;
 - (c) Ise tulaga faapea ole tamaititi aoga pe talavou fo'i ae leai se aiga, faamatalaga e mafai ai ona faafesoota'i le tamaititi aoga, male igoa ole aoga o loo aoga ai le tamaititi;
 - (d) Ole faamatalaga faanatura ole faafitauli a le tamaititi, e a'afia ai meamoni e uiga ile faafitauli; **ma**
 - (e) Ole fautuaga e faaleleia ai le faafitauli ise tulaga e malamalama ai ma mauaina ai e le itû na failaina le faaseâ ile taimi na failaina ai.

Ole faaseâ e tatau ona ta'umaia male mautinoa le soliina ole tulafono male mea na tupu ae lei silia male tasi le tausaga ma le'i oo ile aso na maua ai le faaseâ faapei ona faamatalaina i lalo ole ulutala ***Adoption of State Complaint Procedures (Vavaega o le faiga o Faaseâ a le Setete)***.

Ole itû na failâina le faaseâ ile Setete e tatau ona lafoina le kopi ole faaseâ ile Pule Aoga o loo vaavâai le tamaititi ile taimi lava lea na failâina ai e le patî le faaseâ ile Vaega o Aoga.

E mafai ona maua se fa'ata'ita'iga i le:

<http://www.hawaiipublicschools.org/DOE%20Forms/Special%20Education/WrittenComplaint.pdf>

OLE FAIGA O FAASEÂÊAONAFIA

FAILÂINA OLE FAASEÂÊAONAFIA

34 CFR §300.507

HAR §8-60-61

Hawaii Revised Statutes (HRS) §302A-443(a)(2)

Lautele

O oe poo le Vaega o Aoga e ao ona failâina le faaseâêaonafaia i soo se matâupu e uiga i tulaga na faaalai mai poo le tete'e fo'i ile amataina poo le suiina ole faailoaga, su'esu'ega poo le aoga e ave iai lau tama, poo le mauaina fo'i e lau tama le FAPE.

Ole faaseâêaonafaia e tatau ona ta'umaia male mautinoa le soliina ole tulafono ae lei silia male 2 tausaga ua te'a ae e te le'iloaina pe iloaina foi e le Vaega o Aoga, pe sa tatau foi ona iloaina, le soliina ole tulafono lea ua fai ma mafuaaga ole faaseâêaonafaia.

Afai e te le o auai ile avanoa e aoga fua ai i aoga a le malo, ma ua ave lau tama ile aoga a le lotu ma ua iai fesili e uiga i mea tau tupe mole totogiina ole aoga, faapea foi aoga faapitoa ma fesoasoani, ole faamasinoga-êaonafaia mole toe totogiina o tupe e tatau ona talosagaina ae le'i oo ile 180-aso mai le aso na resitaraina ai ile aoga a le lotu. Ole 180 aso ole taimi lea na resitaraina ai pe na amataina ile aso muamua le tamaititi ile aoga, faapei ona faamatalaina mai i lalo ole ulutala ***Statute of Limitations in Claiming Reimbursements for Unilateral Placements in Private Schools/Ole umi e faagataina ai le faatalosagaina ole toe totogiina o tupe mole aveina ole tamaititi ile Aoga a le Lotu.***

Ole taimi o loo i luga e faagataina ai e lê apalai ia te oe pe â le failâina le faaseâêaonafaia ile taimi e ao ona faia ai aua:

1. Ole Vaega o Aoga ua faasêsêina ma faapea mai ua uma ona toe faaleleia mataupu na taua mai ile faaseâêaonafaia; poo
2. Ole Vaega o Aoga ua taofia faamatalaga mai ia oe o loo mana'omia mole tuuina o oe i lalo ole Vaega B ole IDEA.

Faamatalaga mo matua

Ole Vaega o Aoga e tatau ona faailoaina ia te oe fesoasoani faale-tulafono e faifua ai pe maualalo foi le tau ma nisi ituaiga fesoasoani ile mea o loo e nofo ai pe â e talosagaina faamatalaga/information, poo o oe poo le Vaega o Aoga e failâina le faaseâêaonafaia.

FA'ASEÂÊAONAFIA (DUE PROCESS COMPLAINT)

34 CFR §300.508

HAR §8-60-62

Lautele

A faapea ole a talosagaina se faamasinoga, o oe poo le Vaega o Aoga (poo lau loia poo le loia a le Vaega o Aoga) e tatau ona lafoina le faaseâêaonafaia ile isi itû. Ole faaseâ e tatau ona iai mea uma o loo lisiina mai i lalo ma ia fa'alililoaina.

Ole Vaega o Aoga e pulea ma totogia le tau ole faamasinoga.

O se talosaga mo se faamasinoga e mafai ona faia lea ile mea o loo iai le pule-aoga ile mea o loo resitaraina ai le tamaititi aoga.

I totonu ole faaseâ

Ole faaseâaonafaia ia a'afia ai:

1. Igoa ole tamaititi aoga;
2. Tuâtusi ole mea/fale o loo nofo ai le tamaititi aoga;
3. Igoa o le aoga a le tamaititi;
4. Afai ole tamaititi aoga e leai se aiga, pe talavou fo'i, faamatalaga e mafai ona faafesoota'i ai male igoa ole aoga a le tamaititi;
5. O le faamatalaina faanatura ole faafitauli na tupu ile tamaititi ile talosagaina male tete'eina, e aafia ai meamoni e uiga ile mea na tupu; **male**
6. Fuafuaga sa faaalina ina ia tineia le faafitauli, ma malamalama lelei ai, ma ia maua fo'i le avanoa, e le vaega faaseâ/complaining party (o oe lea poo le Vaega o Aoga) i lea lava taimi.

Faaaliga e ao ona iai ae le'i faia le faamasinoga i faaseâaonafaia

O oe poo le Vaega o Aoga e lē tatau ona faia se faamasinoga se'i vagana ai o oe poo le Vaega o Aoga (poo lau loia poo le loia a le Vaega o Aoga) e failâina le faaseâaonafaia ma o loo a'afia ai ma faamatalaga/information o lo'o lisiina i luga.

E sa'o ma lelei le faaseâ

Ina ia aga'i i luma le faaseâaonafaia, ia tatau ona sa'o ma lelei. Ole faaseâaonafaia e manatu e sa'o ma lelei (ua talafeagai ai ma tulaga uma o loo taua mai i luga) vagana ai le isi itū ua mauaina le faaseâ (o oe poo le Vaega o Aoga) ia faailoaina le ofisa ole faamasinoga male isi itū i se tusi, ae le'i uma le 15 aso faakalena talu ona maua le faaseâ, faapea ua talitonu le itu ua mauaina le faaseâ e lē o talafeagai le faaseâ ma tulaga uma faapei ona lisiina mai luga.

Ae le'i uma le 5 aso faakalena talu ona maua le faailoaga ole itu ua mauaina (o oe poo le Vaega o Aoga) e manatu e lē lelei malē sa'o le faaseâaonafaia, o lona uiga ole ofisa ole faamasinoga e tatau loa ona filifili poo talafeagai le faaseâ ma tulaga e ao ona faia faapei ona faamatalaina mai i luga, ma faafesoota'i loa oe male Vaega o Aoga e aunoa male toe faatali.

Suiga ina ia faaleleia ai le Faaseâ

O oe poo le Vaega o Aoga e mafai ona faia suiga e uiga ile faaseâ pe â fai:

1. Ole isi-itū ia faamaonia ni suiga ise tusi ma ua ave iai le avanoa ole faaleleiga o le faaseâaonafaia e ala ise fonotaga mole faaiuga, faapei ona faamatalaina faaulutala **Resolution Process (Faiga ole Faaiuga); poo**
2. Ae le'i silia atu male 5 aso ae le'i amataina le faamasinoga ua ao ona faia, ole a tuuina atu loa e le ofisa ole faamasino ni suiga.

Afai ole itū faaseâ (o oe poo le Vaega o Aoga) ua toe faia suiga fou ile faaseâ/complaint, o le taimi faafonotaga mole faaiuga (e 15 aso mai le taimi na maua ai le faaseâ) male taimi e faia ai le faaiuga (ole 30 aso talu ona na maua le faaseâ) ole a toe amataina mai ile aso tonu lava lea na failaina ai suiga fou.

Tali a le Vaega o Aoga ile faaseâeaoonafaia

Afai e le'i lafoina atu e le Vaega o Aoga le PWN ia te oe, faapei ona faamatalaina i laloifo ole faaulutalaina **Tusi Muamua iai (Prior Written Notice)**, e uiga ile mea o tupu i lau faaseâ e ao ona fai, e tatau ile Vaega o Aoga, ae le'i uma le 10 aso talu ona maua le faaseâ e ao ona fai, ona lafo atu se tali o lo'o a'afia ai:

1. Se faamatalaga ua mafua ai ile Vaega o Aoga ona le tali atu pe tete'e fo'i ile faaseâ e ao ona fai;
2. O faamatalaga o nisi filifiliga e mafai ona fuafuaina e le IEP Team a lau tama ma mâtuaa ua faalêaogaina ai na filifiliga;
3. Faamatalaga o sailiiliga ta'itasi uma, o su'esu'ega, o faamaumauga, poo ripoti na faaogaina e le Vaega o Aoga e tali atu ai pe tete'e ai fo'i; **male**
4. Faamatalaga o isi meamoni o loo iai le feso'otaiga male tali atu pe tete'e atu fo'i le Vaega o Aoga.

Ole iai o faamatalaga faapei ona taua mai i luga 1-4 e le faapea ole a taofia ai e le Vaega o Aoga lau faaseâ faapea e lê lelei.

Tali a le isi itû ile faaseâeaoonafaia

Vagana ai faapei ona taua mai ile ulutala o loo i luga faapea, **Tali a le Vaega o Aoga ile faaseâeaoonafaia**, ma ole itû e mauaina le faaseâeaoonafaia, e tatau, ae le'i uma le 10 aso talu ona maua le faaseâ, ia lafoina ile isi itû le tali, mo tulaga uma, faapei ona taua mai ile faaseâ.

PEPA E AO ONA FAILÂINA AI LE FAASEÂ (MODEL FORMS)

34 CFR §300.509

HAR §8-60-63

Ole Vaega o Aoga e tatau ona faia pepa e failâ ai faaseâ e fesoasoani ia te e faila ai lau faaseaeaoonafaia ma fesoasoani ia te oe male isi itû e failaina le faaseâ ile Setete. Ae, ole Vaega o Aoga e lê faamalosia lo latou faaogaina o nei pepa e failâ ai faaseâ. Ae ole meamoni, e mafai ona e faaogaina le pepa e failâ ai faaseâ poo se isi lava pepa e failâ ai ae ua onomea ma tatau ai, ae ole mea taua, o lo'o iai faamatalaga uma e uiga ile o faaseâ e ao ona faia ile Setete.

E mafai ona maua se pepa talosaga fa'ata'ita'i mo se iloilogia talafeagai i le:

<http://www.hawaiipublicschools.org/DOE%20Forms/Special%20Education/RequestforDueProcessHearing.pdf>

Faamasinoga-faatalatalanoaina (Mediation)

34 CFR §300.506

HAR §8-60-60

Lautele

E tatau ile Vaega o Aoga ona faaavanoaina pea le faamasinoga-faatalatalanoaga (mediation) ina ia maua pea e oe male Vaega o Aoga le avanoa e faaleleia ai fêeseesega i laloifo ole Vaega B ole IDEA, e tusa lava poo ua e failâina pe e te le'i failâina fo'i le faaseâ e ao ona fai e talosagaina ai le faamasinoga faapei ona taua faaulutalaina i lalo ole **Filing a Due Process Complaint. (Failâina ole Faaseâeaoonafaia)**.

O tulaga e ao ona Faia

Ia mautinoa lelei le faiga ole faamasinoga-faatalatalanoaga (mediation) ia:

1. Ia faifuaina e oe male Vaega o Aoga;
2. Ole â le faaaogaina e faalê-aogaina ai pe tolopoina ai lou âiâ tatau e fai ai le faamasinoga, poo se isi lava âiâ tatau o loo taua mai i laloifo ole Vaega B ole IDEA; **ma**
3. Ia faia ese tagata e agavaa ma se tagata e le fa'aauau ua uma ona a'oa'oina lelei ile faiga o faamasinoga.

Ole Vaega o Aoga e tatau ona iai le lisi o faamasino ua agava'ai ma iloa tulafono e uiga i aoga ma fesoasoani faapitoa. E tatau i le Vaega o Aoga ona filifilia faamasino/mediators e aunoa male manatu faapito, ia fesuisuia'i, poo isi fo'i tulaga e aunoa male faa'auau.

Ole Vaega o Aoga e totogiina le tau ole faiga ole faamasinoga-faatalatalanoag (mediation process), e a'afia ai male totogiina ole faiga o fonotaga.

O fono uma lava mole faiga o faamasinoga ia lava le taimi mole fuafuaina ma ia faia fo'i ise mea ua talafeagai lelei mo oe male Vaega o Aoga.

Afai o oe male Vaega o Aoga ua mafai ona faaleleiina se fe'eseeseaiga sa iai, o lona uiga o itû/party uma e lua ua tatau ona faia se feagaiga e ala ile tulafono/legally binding agreement o loo taua mai ai le iuga, ma:

1. Ia tâua faapea o talanoaga uma na faia ile taimi ole faamasinoga ole a puipuia lelei mai soo se tagata ma e lê mafai ona faaaogaina faapea o ni meamoni i soo se faamasinoga poo se sauniuniga e tau ise faamasinoga; **ma**
2. Ia sainia uma e oulua poo oe male sui ole Vaega o Aoga o loo iai le puleaga ma fesootaiga male Vaega o Aoga.

Ole tusitusia, ole feagaiga mai le faamasinoga/mediation agreement ua uma ona sainia e faamalositia i soo se Setete o loo iai le agavaa male puleâga faa-faamasinoga (o se faamasinoga o loo iai se puleâga i laloifo o tulafono a le Setete e fai ai lea ituaiga faamasinoga) poo faamasinoga faaitûmalo a le United States.

Talanoaga uma o loo faia ile taimi ole faamasinoga e tatau ona puipuia mai soo se tagata. E lê mafai ona faaaogaina faapea o mea moni i soo se faamasinoga ile lumana'i poo se faiga ose faamasinoga/civil proceeding i soo se Faamasinoga a le Malotele poo Faamasinoga a le Setete o se Setete o loo mauaina fesoasoani i laloifo o Vaeg B ole IDEA 2004. (O itû uma ole a le toe faamalositia e sainia o le puipuga ole tautoga ae le'i amataina le faamasinoga.)

Lê fa'aâuâu le faamasino (mediator)

O le faamasino (mediator)

1. E lê o se tagata faigaluega a le Vaega o Aoga ma o a'afia i aoga poo va'avaia lau tama; **ma**
2. Ma e lê tatau ona iai se initaresi faale-tagata pe faa-porofesa ina ne'i fete'ena'i ai male faiga ole galuega a le faamasino.

Ole tagata ua agava'i mole galuega ole faamasino/mediator e lê ose tagata faigaluega â le Vaega o Aoga taluai o ia o loo totogiina e le Vaega o Aoga e galue faa-faamasino.

FAIGA OLE FAIUGA

34 CFR §300.510

HAR §8-60-64

Fonotaga mole Faaiuga

Ile 15 aso talu ona maua mai lau faaseâaonafaia, ma e le'i faia le faamasinoga, e tatau ile Vaega o Aoga ona fono ma oe ma tagata uma o loo iai ile IEP Team ma o loo malamalama lelei ile mea moni faapei ona taua mai i lau faaseâ. Ole fonotaga:

1. E tatau ona iai le sui ole Vaega o Aoga e mafaia ona faia le faaiuga mole Vaega o Aoga; ma
2. Ole â le a'afia ai le loia a le Vaega o Aoga vagana ai o loo lua o mai ma lau loia.

O oe male Vaega o Aoga e fuafuaina lelei tagata mai le IEP Team e tatau ona iai ile fonotaga.

Ole mafuaaga tonu ole fonotaga ina ia talanoaina ma oe lau faaseâ ua ao ona faia, ma mea moni ua faavae ai lau faaseâ, ina ia mafai ai e le Vaega o Aoga ona faato'afilemuina le feeseeseaiga.

Ole fonotaga mole iuga e lē mana'omia pe a fai:

1. O oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi e leai se fonotaga; **poo**
2. O oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi e faaogaina le faamasino/mediation process faapei ona faamatalaina mai i laloifo ole ulutala ua taua ole Mediation/Faamasinoga-faatalatalanoaga.

Ole taimi ole Faaiuga

Afai e lē mafaia e le Vaega o Aoga ona faia le iuga e te malie iai e tusa ma lou faasea ua tatau ona fai, ae le'i uma le 30 aso, talu ona maua lau faaseâ (ile taimi lea e tatau ai ona fai le iuga, ae leai se iuga), o lona uiga ole a fai loa le faamasinoga.

Ole 45 aso e faagataina ai le faiga ole faaiuga ole faamasinoga, faapei ona faamatalaina mai i lalo ole ulutala **Hearing Decisions, (Faaiuga ole Faamasinoga,)** e amata pe a uma le 30 aso faakalema ole faiga ole faaiuga, ae vagana ae tulaga nei mo suiga ole 30 aso faakalena ole faiga ole faaiuga, faapei ona faamatalaina mai i lalo.

Vagana ai o oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi ole a le faaogaina le faamasinoga/mediation, ma o lou le auai ile faiga ole iuga ole a toe tolopoina ina ai le faiga ole iuga se'i vagana ai ua faia le fono.

Ina ua uma se taumafaiga ma faamaumau lelei se taumafaiga na faia, ma ua le mafaia e le Vaega o Aoga ona valaauina oe ile fonotaga, ina ua uma le 30 aso e ao ona faia ai le iuga, ole a talosagaina loa le faamasinoga e faa-faale-aogaina loa lau faaseâ. Ole tuufaatasiga uma o nei taumafaiga, faapea male faamaumauga a le Vaega o Aoga, i taumafaiga uma na faia ile taimi male mea e fono ai, e iai:

1. Faamaumauga vailiilia o telefoni na faia poo taumafaiga uma ma faaiuga na faia i onâ telefoni;
2. Kopi o fetusiaiga na lafo atu ia te oe ma tali na maua mai; ma
3. Faamaumauga vailiilia o asiasiga i lou fale poo le mea o e faigaluega ai male iuga onâ asiasiga.

Afai ua le mafaia e le Vaega o Aoga ona faia se fonotaga, ae le'i uma le 15 aso talu ona maua le faaaliga e uiga i lau faaseâ e ao ona faia, **pē** ua le mafaia fo'i ona auai ile fonotaga mole faaiuga, e mafai loa ona e fai ile ofisa ole faamasino ua tatau loa ona amata ona tau le 45-aso ae le'i faia le faamasinoga.

Suiga ile 30 aso ae le'i faia le faaiuga

Afai o oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi, ma ua tusitusia fo'i, faapea e leai se fonotaga mole faaiuga, o lona uiga ole 45 aso faakalena e faagataina ai ole â amataina lea ile aso e soso'o ai.

A uma ona amataina le faamasinoga-faatalatalanoaga (mediation) poo le fonotaga mole faaiuga ae le'i oo ile faaiuga ole 30 aso faakalena ole faaiuga, ae afai o oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi e ala ise tusitusiga faapea ua le mafaia ona faia se faaiuga, o lona uiga ole 45 aso faakalena e faagataina ai ole â amataina ile aso e soso'o ai.

Afai o oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi e faia le faamasinoga-faatalatalanoaga process ae le'i iai se maliliega, ae le'i uma le 30 aso e ao ona faia ai le iuga, o lona uiga e tatau ona faaauau pea lava le faamasinoga-faatalatalanoaga se'i lona ua maua se iuga pe afai ua malilie uma iai itu e lua e ala ise tusitusiga. Ae, afai o oe poo le Vaega o Aoga ua lê mana'o e toe faaauau pea le faamasinoga-faatalatalanoaga/mediation ile taimi lea e tatau ona faaauau pea ai, o lona uiga ole 45 aso faakalena e faagataina ai ole â amataina ile aso e soso'o ai.

Feagaiga tusitusia aua le faaleleiga (settlement)

Afai ua maua se faaiuga o le feeseeseaiga sa iai ise fonotaga na faia, o oe male Vaega o Aoga ua tatau ona faia ma fusifusia ile tulafono se feagaiga faapea:

1. Ia e sainia male sui ole Vaega o Aoga o lo'o iai le âiâ tatau i feso'otâiga male Vaega o Aoga; ma
2. Ia faamalosia i soo se Setete ua talafeagai ai ma o loo iai le puleaga e faia ai lea ituaiga faamasinoga.

Taimi e toe iloiloaina ai le Feagaiga

Afai o oe male Vaega o Aoga ua faia se feagaiga ona ose fonotaga mole faaiuga, e soo se itú lava (o oe poo le Vaega o Aoga) e mafaia ona faasolofuaina le feagaiga ae le'i uma aso faigaluega e 3 mai le taimi o oe male Vaega o Aoga e sainia ai le feagaiga.

FAAMASINOGA MO FAASEÂÊAONAFaIA

E LÊ FA'AÂUÂUA LE FAIGA OLE FAAMASINOGA ÊÂAONAFaIA

34 CFR §300.511

HAR §8-60-65

Lautele

E soo se taimi lava e failâ ai se faaseâêaonafaia, o oe poo le Vaega o Aoga o lo'o a'afia ai ile finauga e tatau ona mauaina le avanoa ise faamasino e lê faaâûâu, faapei ona faamatalaina mai i **Faaseâêaonafaia (Due Process Complaint)** male Vaega e **Faia Faaiuga (Resolution Process)** Sections.

E lê fa'aâûâu le ofisa ole faamasinoga

I le faatapula'aina, ole ofisa ole faamasino:

1. E tatau ona le o se tagata faigaluega ole Vaega o Aoga pe faigaluega foi ise isi ofisa ole Setete o loo a'afia ile Vaega o Aoga pe popole foi i tamaiti aoga. Ae, ole tagata e lê o se tagata faigaluega i lea ofisa/agency ae ua galue ai na'o lea taimi aua o lea tagata o lo'o totogi ina e lea ofisa e fai ma ofisa ole faamasinoga;
2. E lê tatau ona iai se initaresi faale-tagata pe faaporofesa e fete'ena'i male galuega faamasino a le ofisa;
3. E tatau ona iai le tofâmamao ma malamalama lelei ile IDEA, tulafono a le Malôtele male Setete e uiga ile IDEA, male faaliliuina faaletulafono ole IDEA i faamasinoga a le mâlôtele ma Setete; **ma**
4. E tatau ona iai le malamalama male tomai e fai ai faamasinoga, ma fai ma tusia faaiuga, ina ia talafeagai ai, male tulaga faaletulafono e ao ona galue ai.

Ole Vaega o Aoga e tatau ona iai le lisi o tagata o loo galulue faapea o ofisa o faamasinoga ma o loo iai foi male faamatalaga e uiga i agava'a o tagata ta'ito'atasi ua ave ma ofisa o faamasinoga.

Mataupu e uiga i Fa'aseâêaonafaia

O patî (o oe poo le Vaega o Aoga) le na talosagaina le faamasinoga e lê mafaia ona aumaia mataupu ile faamasinoga e le'i aumaia ile faiga ole faaseâ, vagana ai ua malie iai le isi itû.

Ole umi e ao ona faatalosagaina ai le faamasinoga

O oe poo le Vaega o Aoga e tatau ona talosagaina le faamasinoga faaleâûâu e ao ona faia ae le'i uma ma ile faaseâ.

Umi ole taimi e faagataina ai ona toe totogiina le tupe na totogiina ai le Aoga a le Lotu mole uiga ole aoga.

Ua taua mai ile Suiina ole Tulafono a Hawaii, §302A-443 ile Faiga o faamasinoga ma le malosia e faamalosi ai aoga a tamaiti mama'i, o lo'o iai le tulafono ole 180 aso e faagataina ai le toe totogiina ole tupe e totogi ai le isi aoga mole alu iai ole tamaititi aoga, ma o loo a'afia ai le aoga faapitoa ma fesoasoani, ia aoga a le lotu. O lona uiga, afai e te lê o âuai ile aoga fua i aoga a le malô ma ua ave ai lau tama ile aoga a le lotu, e aafia le aoga faapitoa ma fesoasoani, o lona uiga ole a faia le faamasinoga mo le toe totogiina ole aoga faapitoa faapea fesoasoani ma e tatau ona talosagaina lea faamasinoga ae le'i uma le 180 aso talu ona aoga i aoga a le lotu. Ole 180 e faagataina ai na amata mai ile aso muamua na aoga ai le tamaititi.

Taimi e faagataina, ae vagana ai

Ole taimi e faagataina o loo taua mai i luga e le apalai ia te oe pe â faapea ua e lê mafaia ona failâina le faaseâ aua:

1. Ole Vaega o Aoga ua faaseseina male mautinoa faapea ua uma ona faaleleia le faafitauli poo ni tulaga (issue) sa e aumaia i lau faaseâ; poo
2. Ua aveesea e le Vaega o Aoga faamatalaga mai ia te oe faapei ona faatagaina i lalo ole Vaega B ole IDEA.

O ÂIÂ TATAU ILE FA'AMASINOGA

34 CFR §300.512

HAR §8-60-66

Lautele

E iai lou âiâ tatau e faia ai lava oe ma au loia ile faamasinoga. Ae le gata i lea, e so'o se itu/party ole faamasinoga (e 'a'afia ai male faamasinoga e uiga ile tausiga) e iai le 'aia tatau e:

1. Ia iai ma fautuaina e se loia poo tagata o loo iai le iloa faapitoa poo ua koleniina i faafitauli e uiga i tamaiti (aoga) mama'i;
2. Aumai meamoni ma faafetauiina, su'esu'eina, ma ia faatagaina le iai o tagata molimau;
3. Faasâina le faailoaina o meamoni ile faamasinoga ae le'i faailoaina i le isi itû ile 5 poo le sili atu fo'i aso ae le'i o'o ile faamasinoga;
4. Aumai se tusi, poo, i lau filifiliga, komupiuta poo le emeli, faamaumauga ole-upu-ile upu ile faamasinogga; ma
5. Aumai se tusi, poo, i lau filifiliga, auala mai ile komupiuta/initaneti mea moni ua iloina ma faaiuina.

Ole patî na amataina le faaseâ/complaint e ao ona faia o loo iai le galuega ole faamaonia, poo le galuega ole faamaonia atoa ma mea moni e sapaasapaia ai, faamatalaga faapea ua moni, e uiga ile faaseâ/complaint.

Faaopopoina le faailoaina o faamatalaga

Ia sili atu male 5 aso faigaluega ae le'i o'o i le faamasinoga, o oe male Vaega o Aoga e tatau ona faailoaina ile tasi ile tasi su'esuega ua uma ona faia i le aso tonu lea ma ni fautuaga ona onâ filifiliga, faapea o oe, poo le Vaega o Aoga ua fuafuaina e faaogaina ile aso ole faamasinoga.

Ole ofisa ole faamasinoga e mafaia ona taofia so'o se itû ua le mafaia ona faia lea tulaga ole faailoaina o faamatalaga felata'i poo ni fautuaga ile taimi ole faamasinoga e aunoa male faatagaina e le isi itû.

Aiâ tatau faalematua i faamasinoga

E tatau ona avatuina ia te oe le 'aiâ tatau e:

1. Ia iai lau tama ile tami ole faamasinoga;
2. Ia tatalaina le faamasinoga ile lautele; male
3. Ia iai le faamaumauga ole faamasinoga, o meamoni ua iloa, ma faaiuga na faailoaina ia te oe e aunoa ma se tupe na totogiina.

FAAIUGA OLE FAAMASINO**34 CFR §300.513**

HAR §8-60-67

Faaiuga a le ofisa ole faamasinoga

Ole faaiuga a le ofisa o faamasinoga pe maua e lau tama le FAPE e faatatau lava i mea moni ma finauga e uiga ile FAPE.

I tulaga o loo faaseâ ai e uiga ile soliga o mea e ao ona faia (e iai lē lē uma ole IEP Team/such as “an incomplete IEP TEAM”), a tonu ole iuga a le ofisa ole faamasinoga e le'i mauaina e lau tama le FAPE taluai ona ole soliina o mea e ao ona fai.

1. Faalavelave i âîâ tatau o lau tama ile FAPE;
2. Ole taua e faalavelave ai ile avanoa e mafai ai ona e iai ile faiga o faaiuga e uiga ile mauaina ole FAPE e lau tama; **pe**
3. Ua mafua ai ona aveesea fesoasoani faalea'oaoga mai lau tama.

E leai se mea o lo'o faamatalaina ai i luga faapea e mafai ona faaliliuina ina ia taofia ai le ofisa ole faamasino mai le faatonuina ole Vaega o Aoga e usiusita'i i tulaga faapei ona taua mai aua le puipuiga o âîâ tatau o matua o tamaiti mama'i. O lea tulafono a le Malôtele o lo'o i lalo ole Vaega B ole IDEA (34 CFR §§300.500 e o'o ile 300.536).

Ina ia mulimuli ile tuuina atu ole tamaititi aoga i aoga a le lotu, pe ina ia faaauau le tuuina atu pea i aoga a le lotu, e le mafai e ofisa o faamasino ona faapea ole tuuina atu ole tamaititi aoga i aoga a le lotu ole mea lea e tatau ona fai pe â fai e lē o faia uma tiute a le Vaega o Aoga e ao ona faia ina ia mautinoa ai o loo maua e le tamaititi aoga le FAPE.

E ese le talosaga ole faamasinoga-êâoonafaia

E leai se mea o taua mai ai i âîâ tatau o matua i le faiga o tulafono a le Malôtele i lalo ole Vaega B ole IDEA (34 CFR §§300.500 e o'o ile 300.536; HAR §§8-60-55 e o'o ile 8-60-81) e mafai ona faaliliuina ise tulaga e taofia mai ai oe ile failâina o se isi faaseâ e ese mai ile faaseâ lea na failâina muamua.

Tulaga na iloina male faaiuga na faailoa ile vaega o fautuaga (advisory panel) male lautele

Ole Vaega o Aoga, pe â uma ona tapêina soo se faamatalaga e faailoa ai le tagata, e tatau:

1. Ia faailoaina tulaga na mauaina mai ma faaiuga ile faamasinoga poo le apili (appeal) ile vaega faufautua o aoga faapitoa a le Setete (State special education advisory panel); **male**
2. Ia faailoaina tulaga uma ua mauaina mai ma faaiuga ile lautele.

O APILI

FAAI'UINA OLE FA'AIUGA; APILI; TOE ILOILOGA E LÊ FA'AÂUÂUINA

34 CFR §300.514

HAR §8-60-68

Faai'uiga ole faai'uina ole faamasinoga

Ole faaiuga e faia ile faamasinoga e a'afia ai le faamasinoga e uiga ile va'avaiga (disciplinary procedures) ua faai'uina, vagana ai e soo se itû (party) o loo auai ile faamasinoga (o oe lea poo le Vaega o Aoga) e mafaia ona apiliina/appeal le faaiuga/bringina a civil action, faapei ona faamatalaina i laloifo ole ulutala ***Molia ile Faamasinoga, ma o loo a'afia ai le Taimi e Faila ile Faamasinoga (Civil Actions, Including the Time Period in Which to File Those Actions)***.

TAIMI E TATAU ONA FAATAUNUUINA AI MA TALAFEAGAI AI O FAAMASINOGA MA TOE- ILOILOGA

34 CFR §300.515

HAR §8-60-69

Ole Vaega o Aoga e tatau ona mautinoaina lelei e le sili atu male 45 aso, pe â uma le 30 aso mo fonotaga e faaiuina ai, pe, faapei ona faamatalaina i lalo ole faaulutalaina **Suiga ole 30 aso ole taimi o le faaiuga, e le silia atu male 45 aso pe a uma le taimi na tuuina atu e toe suia ai;**

1. Ole faaiuga ole a faia ile faamasinoga; male
2. Ole kopi ole iuga ole a lafo atu i itû ta'itasi.

Ole ofisa ole faamasinoga e mafaia ona toe faaopopoina aso e sili atu male 45 aso o loo faamatala mai i luga ise talosaga a soo se itû (o oe poo le Vaega o Aoga). E soo se faaopopoina o le taimi e le sili atu male 45 aso. Mole fuafua mole toe faaopopoina o aso, ole ofisa ole faamasinoga e ao ona manatunatu i tulaga nei:

1. O tulaga faaletonu ole aliali mai ona ole faaopopoina o aso ole a faatuai ai fo'i le aoga a le tamaititi;
2. Ole patî o loo talosagaina le faaopopoina o aso ia iai se tofâ mamao e taofia ai lea talosaga mole faaopopoina o nisi aso;
3. Afai ole faaopopoina o aso o loo sau mai le tagata o faatalosagaina, poo le mea na iai se avanoa na sauniuni lelei ai lê o talosagaina ae le'i failaina mole faamasinoga;
4. O tulaga faaletonu ole a aliali mai pe â le taliaina le talosaga e faaopopoina aso;
5. Ole fuafuaga a le IDEA 2004 male HAR 8-60 ina ia faavavevaveina faagaoioiga faale-ofisa; ma
6. Poo le mea ole taliaina ole talosaga mo nisi aso ole a faasilia atu mole fuafuaga a le tulafono ina ia fesoasoani ma faafaigofie ai i itû-uma e lua.

Ole ofisa ole faamasinoga e lê tatau ona ia faaopopoina nisi aso mole faamasinoga, vagana ua iai ni auala lelei e faamalosia ai poo ni tulaga maumaututu ma manino lelei ole a faaalua ma o loo iai ni fitâ.

Ole ofisa ole faamasinoga ole a lafoina le tali/tusi i soo se talosaga e faaopopoina aso. E soo se tali ole a aafia ai mea moni na maua mai ma faaiuga ma mafuaaga lelei o loo iai. E soo se tali ole a avea ma faamaumauga. Afai ole a talia le faaopopoina o aso, ole ofisa ole faamasinoga ole a seti loa e le faamasino se aso mole iuga/hearing ma faafesoota'i loa itûgalua i se tusi e uiga ile aso ua fuafuaina.

E soo se faamasinoga ole a faia lea ile taimi ma mea e faigofie ia oe ma lau tama.

E leai se mea o taua mai ile HAR 8-60 (HAR §§8-60-56 e oo ile 8-60-81) e mafai ona taofia oe mai le failaina o le isi faaseâ/complaint e ao ona faia i isi tulaga e ese mai le faaseâ lea ua uma ona failaina.

SÛ ILE FAAMASINOGA, E AAFIA AI MALE TAIMI E AO ONA FAILA AI NA FAAMASINOGA

34 CFR §300.516

HAR §8-60-70

Lautele

E soo se patî (o oe poo le Vaega o Aoga) e lê o 'auai ile iuga male faaiuga a le faamasinoga (e a'afia ai male faamasinoga e uiga ile faig ole faasalaga/disciplinary procedures) e iai le âiâtatau e suina ai e uiga ile mataupu sa 'aiâia ile faamasinoga. O lea sù e ao ona faia ile fale-faamasino o le Setete ua agavaa ma o loo isi le puleâga (ole faamasinoga a le Setete o loo iai le puleâga e mafaia ai ona faia lenei ituaiga faamasinoga) poo le faamasinoga fo'i faalêitûmalô a le United States e tusa lava pe fia le aofaiga ole tupe o loo finau ai.

Taimi e faagata ai

O itû e lua (o oe poo le Vaega o Aoga) ua aumaia le faamasino e 30 aso mai le aso ole faaiuga a le ofisa ole faamasino e faila ai le faamasinoga.

Faaopopo mea e ao ona faia

I so'o se faamasinoga lava, ole faamasino:

1. la mauaina faamaumauga faaleofisa mole faiga o faamasinoga;
2. la maua nisi meamoni e ala i sau talosaga poo se talosaga a le Vaega o Aoga; male
3. E faia faaiuga ua faavae i luga ile tele o faamaoniga mole tasi itu ma ua faia ai e le faamasino se fesoasoani ua talafeagai ai.

I tulaga ua talafeagai ai, o le fesoasoani a le faamasinoga e a'afia ai le toe totogiina.

Puleâga a faamasinoga faaitumalo

O faamasino itumalo o le United States o loo iai le puleaga e faia ai faaiuga o loo taua mai i laloifo ole Vaega B ole IDEA e aunoa male manatu ile fe'eseeseaiga.

Tulafono ole faaleagaina/construction

E leai se mea o ile Vaega B ole IDEA o taofia ai âiâ tatau e aveina ai ile tulafono faapei ona taua mai ile U.S. Constitution/Faavae ole U.S., the American with Disabilities Act 1990, Title V of the Rehabilitation Act of 1973 (Section 504), poo isi tulafono o le Mâlôtele o loo puipuia ai âiâ tatau o tamaiti mama'i ile aoga, vagana ai ae le'i failâina le faamasinoga e ala i nei tulafono o loo sailia ai ni fesoasoani i lalo ole Vaega B ole IDEA, faapei ona taua mai i lalo ole IDEA. O lona uiga o loo ia te oe isi auala e ave ai ile faamasinoga faapei ona taua mai i lalo o isi tulafono ua faasoloatoaina ma tulafono o loo taua mai i lalo ole IDEA, ae ile lautele, ina ia mauaina se fesoasoani i nisi tulafono, e tatau muamua ia te oe ona faaaogaina ise fesoasoani i lalo ole IDEA (faata'itaiga, o faaseââaonafaia; faiga ole faaiuga, faapea fonotaga mole iuga; male faiga ole faamasinoga lê faaauau) ae le'i avea sa'o ile faamasinoga.

O LE MEA E AVE IAI LE TAMAITITI AOGA A'O FA'ATALI LE FAAMASINOGA

34 CFR §300.518

HAR §8-60-72

Se'i vagana ai ua taua mai i lalo ole ulutala **PROCEDURES WHEN DISCIPLINING STUDENTS WITH DISABILITIES (TULAGA E AO ONA FAIA PE Â VA'AVAAIA TAMAITI MAMA'I)** pe â lafoina loa le

faaseâ e ao ona faia ile isi-itu, ile taimi a'o faia le faaiuga, pe a'o faatali ile faaiuga aua le faaauau o le faamasinoga, vagana ai o oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi iai, o lona uiga, o lau tama ole a aoga pea ile a'oa'oga o loo aoga ai.

Afai ole faaseâaonafaia e uiga ile faaaogaina i aoga a le mâtô o lau tama, ma lou faatagaina, e tatau ona faaaoga i polokalama a le aoga a le mâtô se ia oo ina uma lelei nisi fuafuaga.

Afai ole faaseâaonafaia ona ole apalaiina mo fesoasoani mole taimi muamua i laloifo ole Vaega B ole IDEA ma ua le toe mafai ona maua se fesoasoani ile Vaega C taluai ona ua tolu tausaga ole tamaititi, e lê mafai ona toe faamalositia le Vaega o Aoga ina ia mauaina pea fesoasoani ia sa mauaina e le tamaititi. Afai ole tamaititi ua iloa e talia i laloifo ole Vaega B ole IDEA ma ua faatagaina e oe lau tama ina ia aoga i aoga faapitoa, ma maua fesoasoani ile taimi muamua, ona, ole le'i maua mai ole iuga, e tatau ona faia pea e le Vaega o Aoga ia aoga faapitoa ma fesoasoani e lê o iai se finauaiga (aoga faapitoa ma fesoasoani ia ua iai le malilie faatasi a oe male Vaega o Aoga).

Afai ole ofisa ole faamasino ile faamasinoga-e-aonafaia ua 'auai ia te oe faapea ole suiga ole mea e aoga ai ua talafeaga ma tatau lea, o lona uiga, ole aoga ua tuuina ai e tatau ona faia/treated faapei lava ole aoga lau tama. Ma ô i ole â iai pea lava lau tama a'o faatali le faaiuga le faa'au'au a le faamasinoga.

TOTOGI O LOIA

34 CFR §300.517

HAR §8-60-71

Lautele

E soo se faamasinoga poo se taumafaiga e aumai i laloifo ole Vaega B ole IDEA, ile faamasinoga, male faaitetega e tatau ai, ole a tauia pe totogia loia ise tupe ua talafeagai ai ma o leisi vaega ole a totogi e iâ te oe, pe a e manumalo.

Auâ ole faamoemoe ole Fonotaga aua se faai'uina e ala ise faamasinoga-faatalatalanoaga (mediation) mo se avanoa lelei mo matua male Vaega o Aoga ina ia faaleleia ai faafitauli ma faia se malilie mole faaiuga. Ole a'afia ai o loia ile fonotaga mole faaleleiga e ala ile faamasinoga-faatalatalanoaga e lê o talafeagai mo itû e lua.

I soo se faamasinoga poo se taumafaiga e aumaia i lalo ole Vaega B ole IDEA, ile faamasinoga, male faaitetega e tatau ai, ole a tauia pe totogia loia ise tupe ua talafeagai ai faapei o se vaega ole tau ile manumalo ole State Educational Agency (Vaega o Aoga a le Setete), le Vaega o Aoga, ole a totogia e oe poo lau loia, pe a fai o lau talosaga ile faamasinoga e ao ona faia poo se faamasinoga ile taimi o i luma ua faia i se ala le tatau, e iai le faasoesâ (harass), ina ia mafua ai, le tolopoina, poo le faatelêina ai ole tau ole faamasinoga i se auala e lê o talafeagai ai.

Tau i tupe

Totogiina o tupe e ao ona totogi

Ole faamasinoga ole a totogiina loia faapei ona taua mai i lalo:

1. O totogi o loo a faavae mai luga o totogi o loo iai ile taimi nei faapei ona taua mai ile komuniti poo le mea na fai ai le faamasinoga male ituaiga fesoasoani na faia. E leai se faasiliina poo se faateleina ole ole totogi.

2. E leai ni totogi o loia ole a mauaina faapea nisi tau na totogi ole a le toe mauaina i soo se isi lava faamasinoga i laloifo ole Vaega B ole IDEA mo galuega na faia ina ua uma ona faia le ofa ole faaiuga ia oe, pe â:
 - a. Ole ofa na faia tonu ile taimi o lo'o faamatalaina e le Tulafono 68 (Rule 68) poo tulafono a le Mâlôtele, po'o, ina ne'i faapea o se faamasinoga-êâonafaia, poo se toe iloilogia a le Setete, i soo se taimi ae ua sili atu male 10 aso faakalena, ae le'i faia le faamasinoga;
 - b. Ole ofa e lê taliaina ae le'i uma le 10 aso faakalena; **ma**
 - c. Ole faamasinoga poo le ofisa ole faamasinoga ua iloina mulimuli ane le fesoasoani/relief na e mauaina e lê o talafeagai mô oe i lo'o le ofa ole totogiina/settlement.

E ui i nei tulaga e faagataina ia, ole totogi o loia ma isi tau na aliali mai ole a totogi ia te oe pe â e mâlô ma ole a faaititia pe a e tete'eina le faaiuga ole ofa (settlement offer).

3. Ole a le mauaina totogi i soo se fonotaga a le IEP Team vagana ai ole fonotaga na faia ona ole faamasinoga.

Ole a le mauaina fo'i se totogi mole faamasinoga-faatatalanoaga/mediation faapei ona faamatalaina i lalo ole ulutala **Faamasinoga-faatatalanoaga (Mediation)**.

Ole fonotaga mo se faaiuga, faapei ona faamatalaina i lalo ole ulutala **Resolution Process (Faiga ole Faaiuga)**, e lê faapea o se fonotaga ua faia talu ai ona o se faamasinoga, ma e lê faapea fo'i o se faamasinoga ua mafua ona o totogi o loia e ao ona faia.

Ua faaititia e le faamasinoga, faapei ona talafeagai ai, le aofaiga ole totogi o loia o loo taua mai ile Vaega B ole IDEA, pe â fai ua iloa e le faamasinoga faapea:

1. Oe, poo lau loia, i le taimi o le gaioiga po'o le fa'agasologa, e le'i fa'atuai i se taimi fa'atulagaina le iuga o le finauga;
2. Ole totogi o loia ole a mafai ona silia mamao male totogi ile itula, faapei ole totogi o loia ile komuniti o loo faia fo'i lea ituaiga galuega, ma e tutusa uma o latou agava'a, lauiloa, faapea fo'i le tomai masani;
3. Ole taimi na faaaluina ma fesoasoani faaletulafono na iai ua silia mamao atu pe â mafaufau faanatura ile faiga o faamasinoga poo gaioiga; pe
4. Ole loia o loo fai ma ou sui e le'i aveina ile Vaega o Aoga faamatalaga/information e ile talosaga mole faamasinoga faapei ona faamatalaina i lalo ole ulutala **Due Process Complaint/Faaseâêaonafaia**.

Ae, ole a le mafaia e le faamasino ona faaititia le totogi pe â iloa e le faamasino faapea ole Vaega o Aoga ua tuai ai faale-tatau le faaiuga ole faamasinoga poo le taumafaiga pe ua iai fo'i se tulafono ua solaina faapei ona taua mai i lalo o âiâ tatau o mâtua aua le puipuiga o faamasinoga.

TULAGA E AO ONA FAIA MOLE A'OA'OINA MA FA'ATONUINA O TAMAITI MAMA'I

PULEAGA A FAIAOGA O LE AOGA

34 CFR §300.530

HAR §8-60-75

Fuafuaga mo tulaga ta'itasi e aliali mai

O tagata o loo faigaluega i aoga ole â mafaufau lelei i fuafuaga taua mo lea tagata ma lea tagata pe â fuafuaina le aoga ole a ave iai. Ma ole a faia faapei ona taua mai i âiaiga o loo taua mai i lalo e uiga i puipuiga ua talafeagai ai male tamaititi ma'i ua soliina le tulafono e uiga ile amio a lea tamaiti.

Lautele

I se tulaga ole a faia ai se faagaioioiga i tamaiti lê mama'i, o le vaega o faiaoga ole â, i le le silia atu ma **10 aso aoga soso'o**, ole a ave'esea le tamaititi aoga e ma'i ua solia le tulafono a tamaiti mama'i mai le mea o loo iai, i se aoga le tumau ua talafeagai ai, poo se isi mea, poo le faate'a i se taimi pu'upu'u.

E aveesea loa le tamaititi ma'i mai le aoga o loo iai nei mole **10 aso aoga** ile tausaga lava e tasi, ole Vaega o Aoga e tatau loa, i soo se aso ma se taimi lava ua aveesea ai mai lenâ tausaga, ia faia loa fesoasoani e ao ona faia faapei ona taua mai i lalo ole ulutala **Services (Fesoasoani)**. Ole aveeseina e sili atu male 10 aso soso'o ole aoga ile na lava tausaga o lona uiga ole a suia (vaai le ulutala **Change of Placement Because of Disciplinary Removals (Suiga ole aoga ua ave iai ona ole a'oa'oina ole amio)**).

Puleaga ua faaopopoina

Afai ole amio lea na solia le tulafono a tamaiti aoga (student code of conduct) e lê o se faaaliga e tâua mai ai e ma'i le tamaititi (vaai i lalo ole ulutala **Manifestation determination (Faa'aliga ole amio na solia le tulafono a tamaiti aoga e lê o se faaaliga e ta'u mai ai e ma'i le tamaititi)** male talosaga e ave'esea mole vaavaaiga ole amio (proposed disciplinary removal) ole a siliatu ile **10 aso soso'o lava poo le 10 fo'i aso** ile tausaga lava e tasi. Ole ofisa faigaluega o le aoga e tatau ona a'oa'oina tulafono ile tamaititi ma'i, faapei lava ole tamaiti e lê mama'i, vagana ai ole aoga e tatau ona faia fesoasoani i lenâ tamaititi aoga faapei ona faamatalaina mai i lalo o **Services (Fesoasoani)**. Ole IEP Team (Vaega ole IEP) a le tamaititi aoga o le a fuafuaina se aoga mo le taimi lenei mo se fesoasoani.

E mafai e faiaoga ona faatonuina le aveeseina ole tamaititi aoga ona ole faalavelave na tupu (vaai le faata'itaiga i lalo) ile tamaititi ma'i mai le aoga o lo'o aoga ai i aso aoga soso'o e 10 mole HAR Itulau 19 (HAR §8-19-7). Afai ua aveesea le tamaititi aoga ona ole faalavelave sa tupu (crisis removal), ma soo se aso lava na faamalosia ai le va'avaiga, ae sili atu male 10 aso, o lea aveeseina ole tamaititi, o lona uiga o se suiga ole aoga o loo iai, pe a fai ua aveeseina ona o se amio ua masani ai aua:

1. Ole amio a le tamaititi e tai tutusa lava male amio a lea tamaititi i faalavelave na tutupu muamua ma na aveeseina ai ile tele o taimi; ma
2. O isi meamoni, faapea fo'i le umi o taimi e aveeseina ai i taimi uma, le aofaiga o taimi na aveeseina ai le tamaititi, male valalata o taimi uma na aveeseina ai.

Ole aveeseina ole faasalaga faapei ona taua mai ile HAR §8-19-7, e a'afia ai male âiâ tatau ole tamaititi aoga e toe fo' i ai ile aoga ise taimi vave o latamai e tusa male HAR §8-19-7 (a) ina ua le toe mana'omia le faasalaga.

O lona uiga ole "Crisis removal" ("Aveeseina ona ole faalavelave na tupu") ile aoga ona o se tulaga faafuaseia aua ua manino lelei mai ile amio a lea tamaititi, ua fêfêfê nisi, ona ole a afaina ai o ia lava poo nisi tagata. Ma o nisi popolega i lenei tamaititi ua fai tele ma faalavelave, ma ua aveeseina ai male lê toe faatali, ina ia aua ne'i toe fai ma faalavelave i sê tasi.

Fesoasoani

Ole Vaega o Aoga e ao ona faia fesoasoani mole tamaititi ma'i male tamaitit e lê ma'i ua aveeseina mai le aoga o loo iai nei ile **10 aso aoga poo le la'ititi fo'i** i lea lava tausaga faale-aoga. Ole tamaititi e tatau ona a'oa'oina i nisi tulaga fa'ale-aoga (e iai galuega e fai ile fale, o mea e fai, o mea e fai ile vasega) ma fesoasoani e faia mo se taimi lê tumau mo tulaga faale-aoga.

Ole tamaititi aoga e ma'i ua aveesea mai le mea o lo'o aoga ai e silia atu male 10 aso ole tausaga faale-aoga ma o lana amio e lêai se mea o taua mai ai faapea e ma'i (see subheading ***vaai le ulutala fuafuaga mo Faailoga e iloa ai***) poo lê ua aveeseina ona o tulaga faapitoa (see the subheading ***Special circumstances (vaai le ulutala o Tulaga faapitoa)***) e tatau:

1. la faaauau pea le mauaina o fesoasoani faale-aoga (ma ia maua pea le FAPE) ina ia mafai ai e le tamaititi aoga ona iai pea i soo se polokalame faale-a'o'aoga, e tusa lava poo le isi aoga (ua na ose aoga lê tumau), ma faasolosolo atu lava ina ia taunuu i fa'amoemoega (goals) a le tamaititi aoga o loo taua mai ile IEP; **male**
2. la mauaina, faapei ona talafeagai ai, sailiiliga ma su'esu'ega e aogâ ile amio, faapea fesoasoani mole taiâina ma suiina ai le amio, na fuafuaina e faailoaina ai le amio solitulafono ina ia aua ne'i toe aliali mai.

A uma ona aveesea le tamaititi ma'i mai le aoga o lo'o aoga ai ile **10 aso aoga** ile tausaga lava lea, ma **afai** ole aveesea ile taimi lea ole **10 ai lea o aso soso'o** poo le la'ititi fo'i, **ma** ole aveesea e lê o se suiga ole aoga (vaai le faata'itaiga i lalo), a'o lona uiga o faiaoga, e to'atasi pe sili atu fo'i, ua fuafuaina poo a fesoasoani e mana'omia e mafai ai e le tamaititi ona aoga pea, e tusa lava pe ua i se isi tulaga, ma faasolosolo atu ai se ia taunu'u le faamoemoe o lo'o taua mai ile IEP a le tamaititi.

Afai ole a aveesea ona ole suiga lea ole mea e aoga ai (vaai le ulutala ***Change of Placement Because of Disciplinary Removals (Suiga ole Aoga aua le vaava'aiina)***), ole IEP Team a le tamaititi aoga ua fuafuaina ni fesoasoani ua talafeagai ai e mafai ai e le tamaititi ona alu pea ile aoga, e tusa lava pê ua i se isi tulaga (ma o se aoga le tumau ile taimi lenei) e faasolosolo atu ai se ia taunu'u le faamoemoe o lo'o taua mai ile IEP a le tamaititi aoga.

Afai ole aveesea ua sili atu ma aso soso'o e 10 ile tausaga lava e tasi ona o se mea na tupu, o lona uiga ole vaega o faiaoga, e to'atasi pe sili atu fo'i, ua fuafuaina poo â fesoasoani e mana'omia e mafai ai e le tamaititi aoga ona aoga pea, e tusa lava pê ua i se isi tulaga, ma faasolosolo atu ai se ia taunu'u le faamoemoe o lo'o taua mai ile IEP a le tamaititi.

Faa'aliga ole amio na soliina le tulafono a tamaiti aoga e lê o se fa'a'aliga e ta'u mai ai e ma'i le tamaititi

E le ô a'afia ai faalavelave na tutupu, ae le'i uma aso **aoga e 10** i soo se iuga e suia le aoga e ave iai le tamaititi ma'i ona ole soliina ole tulafono a tamaiti mama'i, ole Vaega o Aoga, o oe, ma isi vaega ole IEP Team (faapei ona fuafuaina e oe male Vaega o Aoga) e tatau ona toe lloiloa lelei faamatalaga/information o loo ile failâ ole tamaititi aoga, e a'afia ai male IEP a le tamaititi, ma soo se fautuaga a se faiaoga, faapea foi faamatalaga sa avatu iâ te oe e te mafaufau lelei iai:

1. Afai ole amio o lo'o fesiligia nei faapea na mafua mai, pe na iai se feso'otaiga ile ma'i ole tamaititi aoga; **po'o**
2. Le amio o fesiligia nei ua mafua ona ua le mafaia e le Vaega o Aoga ona mulimuli ile IEP a le tamaititi aoga.

Afai ole Vaega o Aoga, o oe, ma isi tagata ole IEP Team a le tamaititi e leai se tulaga o na tulaga uma na mafaia, o lona uiga onâ tulaga e ta'u mai ai ole tamaititi aoga e ma'i

Afai ole Vaega o Aoga, o oe, ma isi tagata uma ile IEP Team a le tamaititi aoga ua fuafuaina faapea ole amio o lo'o fesiligia nei ua mafua mai ona ua le mafaia e le Vaega o Aoga ona mulimuli ile IEP, o lona uiga ole Vaega o Aoga ua tatau loa ona faia se gaoioiga e aunoa male faatali ina ia taofia lea faafitau

Fuafuaga na iloa ile faaaliga ole tamaititi e ma'i

Afai ole Vaega o Aoga, o oe, ma isi tagata o loo a'afia ai ile IEP Team ua fuafuaina ole faaaliga ile tamaititi aoga e ma'i, ole IEP Team ua tatau ona fuafuaina poo;

1. Ia faia se su'esu'ega ole amio e iloa e aogâ, vagana ai na faia muamua e le Vaega o Aoga se su'esu'ega ole amio, ua mafua ai ona suia le aoga e ave iai le tamaitit, ma faatinoina se fuafuaga mole amio a le tamaititi aoga; **poo**
2. Afai ua uma ona faia le fuafuaga mole tete'eina ole amio, ma toe tilito toto'a ile fuafuaga, ma fai suiga lelei, faapei ona mana'omia, ina ia faailoaina ai le amio.

Vagana ai e faapei ona faamatalaina i lalo ile ulutala **Tulaga faapitoa**, ole Vaega o Aoga e tatau ona toe faafo'iina lau tama ile mea lea sa iai ae le'i aveeseina, vagana ai o oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi ile suiga faapea ole isi vaega lea ole fuafuaga aua le faaleleia ole amio.

Tulaga Faapitoa

Pe ole faaaliga lea pe leai ole amio a lau tama faapea e ma'i, o tagata faigaluega o le aoga e mafaia ona aveina le tamaititi aoga ise aoga lē tumau (ua fuafuaina e le IEP) e le silia atu male 45 aso aoga, pe a fai o lau tama:

1. O loo iai se a'upega (vaai le fa'ata'itaiga i lalo) ile aoga pe sa iai se a'upega ile aoga, i lafanua ma fale-aoga, poo se mea a le aoga na faia a'o i lalo ole puipuiga a le Vaega o Aoga.
2. Ua iloina o lo'o faaaogaina fualaau-oona e faasaina e le tulafono (vaai le faata'itaiga i lalo), poo le faatauina poo taumafai e faatauina mai fualaau-oona ise taugofie (vaai le faata'itaiga i lalo), ae o loo ile aoga, i lafanua ole aoga, poo se mea a le aoga o faia ae o loo i lalo ile puipuiga a le Vaega o Aoga; **poo**
3. Ma ua manu'a le tino (vaai le faata'itaiga i lalo) ile isi tagata a'o ile aoga, i lafanua ole aoga, poo i se mea a le aoga o faia a'o ile va'avaiga a le Vaega o Aoga.

Fa'ata'itaiga

Ia pulea ma puipuia fualaau-oona ma o lona uiga o fualaau-oona poo nisi lava ituaiga fualaau-oona faapei ona taua mai i lalo ole I, II, III, IV, poo le V ile vaega 202(c) o Fualaau-oona ua Faatulafonoina Act (21 U.S.C. 812(c)). "O Fualaau ua Faatulafonoina" ma e a'afia ai fualaau-oona poo nisi lava ituaiga fualaau faapei ona faamatalaina ile 1 e o'o ile V ile Itulau 329, ole Suiga o Tulafono a Hawaii ua taua ole, Uniform Controlled Substances Act/Tasi le Tulafono mole Puipuiga o Fualaau-oona uma.

O fuâlaau e faasâina ile tulafono o lona uiga o fualaau-oona ua faatulafonoina; ae le a'afia ai fualaau o loo puipuia ile tulafono ma o lo'o faaaogaina e le tagata i lalo ole vaagaiga a le foma'i, poo le tagata ua faatagaina e le tulafono, poo se isi tulaga o loo i lalo ole tulafono, poo i lalo foi ole puipuiga i tulafono a le Mâlôtele. Ole HAR 8-19 o loo faamatalaina "illicit drugs/Fualaau e faasâina" faapea o fualaau-oona, o loo ile puleaga, ave-soloina, âi-ina, gâosiina, faaaogâina, faataugofieina pe kilivaina, o lo'o faasâina i lalo ole chapter/itulau 329, Hawaii Revised Statutes and Chapter 712, part IV, Hawaii Revised Statutes/Suiga ole Tulafono a Hawaii male Itulau 712, vaega IV.

O lavea leaga ile tino e iai lona uiga e ave iai faapea ole "serious bodily injury ("lavea leaga le tino") i lalo ole palakalafa (3) i lalo ole vaega (h) ole vaega 1365 ole ulutala 18, ole Tulafono a le United States.

Ole a'upega e iai lona faaupuga faapea "dangerous weapon/a'upega mata'utia" i lalo ole palakalafa (2) i lalo ole vaega muamua (g) ole vaega 930 ole ulutala 18, Tulafono a le United States. Ole HAR 8-19 e

faamatalaina faapea “dangerous weapon/a'upega mata'utia” o se mea faigaluega na fuafuaina faatatau e faamanu'aina ai pe fasiotia ai le isi tagata.

Faaaliga

Ole aso e faia ai e le Vaega o Aoga le faaiuga ole aveesea poo le suiga lea ole aoga e aoga ai lau tama ona ole soliina ole tulafono a tamaiti aoga, e tatau ile Vaega o aoga ona faafesootaia oe, ma avatua ia te oe fa'aaliga mo âiâ tatau o matua o tamaiti mama'i.

SUIGA OLE MEA E AVE IAI LE TAMAITITI AOGA INA IA SUIA LE AMIO

34 CFR §300.536

HAR §8-60-81

Ole aveesea o lau tama ma'i mai le aoga o loo aoga ai ona ose **suiga ole aoga** pe â:

1. Ole aveesega mai le aoga e silia atu male 10 aso soso'o; **po'o**
2. Ole aofaiga o aveesega o lau tama mai le aoga ua silia atu male 10 aso aoga ile aoga. iai

FUAFUAGA MOLE MEA E AVE IAI

34 CFR §300.531

HAR §8-60-76

Ole IEP Team ole a fuafuaina le aoga lê tumau e ave iai poo le **suiga ole aoga**, ma ole aveeseina i lalo o ulutala **Additional authority** and **Special circumstances (Puleaga ua faaopopoina ma Tulaga faapitoa)**.

APILI

34 CFR § 300.532

HAR §8-60-77

Lautele

E mafai ona e failâina se faaseâaonafaia (**vaai le ulutala Due Process Complaint Procedures (Failaina ole faaseâaonafaia)**) e talosagaina ai le failâina ole faaseâ pe â e lê malie iai:

1. E soo se faaiuga e uiga ile suiga ole aoga i lalo o nei tulafono; **poo**
2. Faaaliga e faaalina mai ai le ma'i male lê ma'i ole tamaititi aoga o loo faamatalaina i lalo ole ulutala **Manifestation determination (Faaaliga e faaalina mai ai le ma'i male lê ma'i ole tamaititi aoga)**.

Ole Vaega o Aoga e mafaia ona failâina le faaseâaonafaia (vaai le ulutala ole **Due Process Complaint Procedures (Faiga ole Faaseâaonafaia)**) e talosagaina le faamasinoga pe a fai e **talitonu ole taofia ai pea** o lau tama ile aoga o loo iai ole â afâina/lavea ai lau tama i isi tagata.

Puleaga a le ofisa ole faamasinoga

Ole ofisa ole faamasinoga o lê faia uma tulaga âiâia faapei ona faamatalaina mai ile ulutala **Impartial hearing officer (Ofisa ole faamasinoga lê faaâu e tatau e faia le faamasinoga ma faaiuga)**.

1. Ole faafo'iina o lau tama ma'i ile aoga muamua na aoga ai pe â fai ua fuafuaina e le ofisa ole faamasinoga ole aveeseina ole soliina lea ole tulafono faapei ona faamatalina i lalo ole ulutala **Authority of School Personnel, (Puleaga a le vaega o aoga)**, po'o le amio a lau tama o se faaaliga lea faapea e ma'i lautama; **poo**

2. Ia faatonuina le suiga ole mea e ave iai lau tama ma'i faapei o se aoga lê tumau e lê silia atu male 45 aso aoga pe â fai ua fuafuaina e le ofisa ole faamasinoga ole tuua ai pea o lau tama ile aoga o loo iai ole a lavea ai lau tama i isi tagata.

Ole faiga o nei faamasinoga e mafai ona faifaiepea, pe a fai e talitonu le Vaega o Aoga ole toe faafo'iina o lau tama ile mea na aoga/iai muamua ai ole a o'o ina lavea ai lau tama pe lavevea ai fo'i iai tagata.

E so'o se taimi lava o oe poo le Vaega o Aoga e failâina ai le faaseâaonafaia ma o lea ituaiga faamasinoga, ole faamasinoga-âaonafaia e tatau ona talafeagai ma âiaiga uma ua tatau ona iai faapei ona faamatalaina i lalo o ulutala ***Due Process Complaint Procedures, Hearings on Due Process Complaints, (Faiga o faaseâaonafaia, Faamasinoga i Faaseâaonafaia)***, e vagana ai tulaga o loo taua mai i lalo:

1. Ole Vaega o Aoga e tatau ona fuafuaina le faavavevaveina ole faamasinoga e ao ona faia, ma e tatau ona faia ae le'i uma le **20** aso aoga mai le aso na failâina ai le talosaga mole faamasinoga ma e tatau ona faia le fuafuaga ae le'i uma le **10** aso aoga pe â uma le faamasinoga.
2. Vagana ai o oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi e ala i se tusitusiga e leai se fonotaga, pē ua malilie fo'i e faaogaina le mediation/faamasinoga-faatatalanoaga, o se fonotaga mo se faaiuga e tatau ona faia ae le'i uma aso faa-kalena e 7 mai le aso na maua ai le faaaliga e uiga ile faaseâaonafaia. Ole fa'amasinoga e ao lava ona faia se'i vagana ai ua maua se fa'aiuga i se tulaga ua malilie uma iai itū galua ae le'i uma le 15 aso fa'akalena mai le aso na mauaina ai le fa'asâaonafaia.
3. O taimi ua fuafuaina e faailoa ai meamoni ma su' esu' ega ole â i lalo mai ole 5 aso faigaluega ma ē fuafuaina e le ofisa ole faamasinoga ile fonotaga e sauniuni ai mole faamasinoga.

O oe poo le Vaega o Aoga e mafaia ona apiliina le faaiuga ole faamasinoga faavavevaveina ole faaseâaonafaia e faapei o faaiuga i isi faaseâaonafaia (vaai le ulutala **Apili**).

OLE MEA E AVE IAI LE TAMAITITI AOGA ILE TAIMI OLE APILI

34 CFR §300.533

HAR §8-60-78

Afai, faapei ona faamatalaina mai i luga, o oe poo le Vaega o Aoga, e failâina le faaseâaonafaia i feso'otaiga ma a'oaoga, e tatau i lau tama (vagana ai o oe male Vaega o Aoga ua malilie faatasi, ae a leai) ona nofo pea lea ile aoga lê tumau mole taimi nei a'o faatali le faaiuga a le ofisa ole faamasinoga, pe faatali seia uma le taimi e aveêse ai faapei ona taua mai ma faamatalaina mai i lalo ole ulutala ***Authority of School Personnel, (Puleaga a le vaega ole Aoga)***, poo le a lava le tulaga e muamua o'o iai.

PUIPUIGA MO TAMAITI AE LE'I TALIAINA I AOGA FAAPITOA MA FESOASOANI**34 CFR §300.534**

HAR §8-60-79

Lautele

Ua malamalama le Vaega o Aoga (faapei ona faamallosia mai i lalo) e uiga ile amio lea na mafua ai le vaavaaiga, ma faapea o lau tama ole tamaititi aoga e ma'i, ma o lau tama ole a iai i vaavaiga faapei ona faamatalaina mai i lenei faaaliga.

Faavae ole malamalama mo va'avaaiga

Ole Vaega o Aoga ua iai se manatu faapea ua iai le iloa faapea o lau tama ole tamaititi aoga e ma'i pe â, e le'i aliali mai le amio lea na mafua ai le va'avaaiga:

1. Sa e faamatalaina ni popolega e ala i se tusi ile ta'ita'i poo le ofisa ole aoga a lau tama, poo le faiaoga a lau tama, faapea o lau tama e mana'omia le aoga faapitoa ma ni fesoasoani;
2. Sa e talosagaina se su'esu'ega e uiga ile taliaina mole aoga faapitoa ma fesoasoani i lalo ole Vaega B ole IDEA; **poo**
3. Ole faiaoga a lau tama poo isi vaega ole aoga na faaalina ni popolega faapitoa e iuiga i amioga e aliali mai pea aga'i i ta'ita'i poo le vaega o aoga ole aoga a lau tama.

Vagana ai

The Department would not be deemed to have such knowledge if: Ole Vaega o Aoga ua manatu e leai so latou iloa pe â fai:

1. E te le'i faatagaga le su'esu'ega o lau tama pe sâ e têtê'e foi i se fesoasoani mo se aoga faapitoa; **poo**
2. O lau tama na su'esu'eina ma fuafuaina faapea e lê o se tamaititi ma'i faapei ona taua mai i lalo ole Vaega B ole IDEA.

Tulaga e apalai pe â fai e leai se faavae ole malamalama

Ae e le'i faia le vaavaiga i lau tama, ae e lê o iai se iloa ile aoga faapea o lautama e ma'i, faapei ona faamatalaina i luga ole ulutala ***Basis of knowledge for disciplinary matters*** and ***Exception***, (**Faavae ole malamalama mole puipuiga ma tulaga ua vagana ai**), o lau tama ole a vaavaaia faapei o va'avaaiga o loo apalai i tamaiti aoga uma e lê ô mama'i o lo'o faia ia amioga.

Ae afai, o se talosaga na faia mo se su'esu'ega o lau tama ile taimi lea na faapea ole a faasalaina ai, o lona uiga, o lea su'esu'ega e tatau ona fai faavavevaveina.

Seia oo ina uma le su'esu'ega, ole a iai pea lau tama ile aoga o loo iai faapei ona fuafuaina e le vaega o aoga, ma e a'afia ai le taimi na faamaloloina ai pe nâ tulieseina e aunoa ma fesoasoani faale-a'oa'oga.

Afai ua fuafaina faapea o lau tama e ma'i, ma o loo fuafuaina fo'i ina faamatalaga mai le su'esu'ega a le Vaega o Aoga, ma faamatalaga na maua mai ia oe, o lona uiga ole Vaega o Aoga e tatau ona faia se aoga faapitoa ma ni fesoasoani faapei ona taua ma le Vaega B ole IDEA, e a'afia ma tulaga ua fuafuaina mole faasalaina faapei ona taua mai i luga.

FAASINOGA MA FAATINOGA E VAEGA O LEOLEO MA ALI'I-FA'AMASINO

34 CFR §300.535

HAR §8-60-80

Vaega B ole IDEA e lê:

1. Faasâina le faapotopotoga (agency) le lê ripotia le soliaina ole tulafono e le tamaititi aoga e ma'i ile vaega o aoga e tatau ona ripoti iai; poo
2. Taofiaina Leoleo ma âufaitulafono a le Setete mai le faiga ole latou tiute ole faafaigatâina o tulafono a le Mâlôtele male Setete ile solia o tulafono na solia e tamaiti mama'i.

Lafoina o faamaumauga

Afai ua ripotiina e le Vaega o Aoga se soliina ole tulafono e le tamaititi aoga e ma'i, ole Vaega o Aoga:

1. Ia mautinoa lelei o kopi ole aoga faapitoa male puipuiga o faamaumauga ia auina mo fuafuaga a le vaega o aoga mo lê sa ripotia e le faapotopotoga le soliaina ole tulafono; ma
2. Ia lafoina kopi ole aoga faapitoa ma faamaumauga ile va'avaaiga ole tamaititi aoga nâ o tulaga ua faatagaina e le FERPA.

TULAGA E AO ONA FAIA E MÂTUA MO LE TU'UINA ATU O TAMAITITI MAMA'I I AOGA A LE LOTU, AE TOTOGI I TUPE FA'AALU A LE LAUTELE (PUBLIC EXPENSE)

LAUTELE

34 CFR §300.148

HAR §8-60-27

Ole Vaega B ole IDEA e lē mafaia e i latou ona faamalosia le Vaega o Aoga e totogiina le tau ole aoga faapea fo'i le tau ole aoga faapitoa ma fesoasoani i lau tama ma'i o loo ile aoga a le lotu pe a faaavanoa e le Vaega o Aoga le FAPE i lau tama ma ua e fuafuaina e ave le tamaititi aoga i aoga a le lotu. Ae, ole Vaega o Aoga e tatau ona tuuina lau tama ile aofaiga-o-tagata ma o latou manaoga o loo faailoaina i lalo ile Vaega B e uiga i tamaiti aoga ua tuuina e ô latou matua i aoga a le lotu i lalo ile 34 CFR §§300.131 e o'o ile 300.144 male HAR §§8-60-21 e o'o ile 8-60-27.

Tupe e toe totogiina mole faa-aogaina i aoga a le lotu

Afai na maua muamua e lau tama le aoga faapitoa faapea ma fesoasoani i lalo ole puleaga a le Vaega o Aoga, ae ua e filifilia e resitaraina lau tama ile aoga sauniuni a le lotu, le vasega 1 ile 8/elementary school, poo le vaega lona lua ole aoga/secondary school, e aunoa male faatagaga poo le faasinoga e Vaega o Aoga, o lona uiga ole faamasino poo le ofisa ole faamasinoga e ao ona faatonuina le Vaega o Aoga e toe totogiina oe ile tau ole resitaraina pe a fai ua iloa e le faamasino poo le ofisa ole faamasino e le'i faa'avanoaina e le Vaega o Aoga le FAPE i lau tama ile taimi e tatau ai ae le'i resitaraina. Ma ole tuuina o lau tama ile aoga a le lotu ua talafeagai lea. Afai ole ofisa ole faamasino poo le faamasinoga ua iloaina ole suiga ole aoga ua talafeagai lea, e tusa lava poo le suiga ole aoga e lē o talafeagai ma aiaiga o loo apalai ile aoga o loo faia e le Vaega o Aoga.

Mole tamaititi o loo aoga pea i aoga a le lotu, ma ole fuafuaga a le faamasino mole aoga e tatau ona aoga ai, ole â le faia lea, vagana ai ole aoga a le lotu ua faatagaina le Vaega o Aoga e faa-aogaina lo latou tiute ina ia mautinoa le faa-aogaina ole FAPE mole tamaititi aoga.

Ole faamasinoga e ao ona faatalosagaina mole toe totogiina totogi ole aoga a le lotu, e a'afia ai aoga faapitoa ma fesoasoani, ae le'i uma le 180 mai le aso na resitaraina ai ile aoga a le lotu. (Vaai nisi talanoaga i lalo ole ulutala ***Statute of Limitations in Claiming Reimbursements for Unilateral Placements in Private Schools. (Ole umi e Faagataina ai le toe talosagaina o tupe e toe totogina ai le aveina ole tamaititi aoga e aoga i aoga a le lotu.)***)

Fa'agataina o tupe e toe totogiina

Ole tau mole toe totogiina faapea ona faamatalaina mai i palakalafa o i luga ole a faaititia pe ole â le taliaina:

1. I fonotaga lata mai a le IEP na e iai ae e te le'i aveeseina lau tama mai aoga a le malo, e te le'i faailoaina ile IEP Team (Vaega ole IEP) faapea ua e tete'eina le aoga na fautuaina e le Vaega o Aoga faapea e aveina lau tama ile FAPE, e a'afia ai le faamatalaing o ou popolega ma au fuafuaga e faa-aoga lau tama ile aoga a le lotu ae totogi i tupe faaalu ae le lautele; poo le (b) Ile 10 aso faigaluega poo le sili atu fo'i (e a'afia ai so'o se aso-malolo) ae e te le'i aveeseina lau tama mai le aoga a le malo, e te le'i aveina se faaaliga poo se tusi ile Vaega o Aoga e uiga ile nâ faamatalaga;
2. Afai, e te le'i aveeseina lau tama mai aoga a le malo, ole Vaega o Aoga na avatua ia te oe le tusi e tusa male latou fuafuaga e su'esu'eina ai lau tama (e aafia ai male faamatalaga ole mafuaaga ole su'esu'ega male auala ua tatau ai), ae e te le'i faaavanoaina le tamaititi aoga mo lea su'esu'ega; **po'o**
3. Ile su'esu'ega ua iloa ai e le faamasino faapea o faagaoioiga sa e faia e leai se mafuaaga lelei.

Ae, ole tau ole a toe totogiina:

1. E lê tatau ona faaititia pe tete'eina ona ua leai se tusi pe â: (a) Ua e taofia le aoga mai le faiga ole tusi; (b) E le'i mauaina e oe se tusi e uiga i le tulaga e ao ona e faia ma o lenei tusi e faapei ona faamatalaina i luga; poo le (c) O le usiusita'i i mea e ao ona faia faapei ona taua mai i luga ole a fasia ai lau tama; **male**
2. Ile, fuafuaga lelei a le faamasinoga poo le ofisa ole faamasino, ole â le faaititia pe têtê'eina ona ua e lê faia se faaaliga/tusi e ao ona e faia, pe â fai: (a) O oe e lê o se tagata sa aoga ma e lê iloa fo'i tusitusi ile gagana lgilisi; poo le (b) lê usiusita'i i tulafono o loo taua mai i luga ole a mafua ai lagona ma popolega e aliali mai i lau tama.

TU'UINA ATU ÂIÂ TATAU O MÂTUA INA UA MATUA**34 CFR §300.520**

HAR §8-60-74

Afai e 18 loa tausaga o le tamaititi ma'i, o âiâ tatau uma sâ i matua i lalo o le Vaega B o le IDEA ma le HAR 8-60 o le â aveina ile tamaititi aoga, vagana ai ua fuafuaina e lê mafaia e le tamaititi aoga pe lê mafaia fo'i ele tamaititi ona faia ni iuga fa'apei ona taua mai i tulafono a le Setete. Afai ole a tuuina âiâ tatau ile tamaititi ua matua, ole a fa'aauau pea lava e le Vaega o Aoga ona faia fesootaiga e faapei ona taua mai le IDEA male HAR 8-60 i tamaiti aoga ma matua.

Ole Suiga o tulafono i Hawaii §§302A-491 e o'o ile 302A-498 e aveina ile tamaititi aoga le tolu (3) le faiga o nisi faaiuga faale-aoga:

- O se fonotaga o lê suia ole a ui atu lea ile loia (ae limiti) le faaaogaina mo aoga faapitoa aua le faia o faaiuga fa'aleaoga mole tamaititi;
- se fonotaga faale-aoga a lê ole a suia le tamaititi aoga ua matua e lê mafaia ona faia ni faaiuga faale-aoga mole tamaititi; poo
- Fonotaga a lê ua tausia le tama-vavae, na faia e ala ile faamasinoga, mole tamaititi aoga ua matua, ae ae lê mafaia ona ia faia ni faaiuga faaleaoga mo ia lava.

O NISI FESOASOANI

Community Children's Council Office (Ofisa mo Fonotaga o Tamaiti ole Komuniti) 4680 Kalaniana'ole Hwy., TB1A Honolulu, HI 96821 Telephone: (808) 305-0695 Website: http://www.hawaiipublicschools.org/ParentsAndStudents/SupportForParents/Pages/CCC.aspx Email: familypartnerships@k12.hi.us	Leadership in Disabilities & Achievement of Hawaii (Faapotopotoga a Hawaii e A'oa'o'ina ai Tagata mama'i) 245 N. Kukui St., Suite 205 Honolulu, HI 96817 Telephone: (808) 536-9684 Website: www.ldahawaii.org E-mail: info@ldahawaii.org
Hawaii Disability Rights Center (Maota o Hawaii mo Aiâ Tatau o Tagata Mama'i) 1132 Bishop St., Suite 2102 Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 949-2922 Toll Free: (800) 882-1057 Website: www.hawaiidisabilityrights.org E-mail: info@hawaiidisabilityrights.org	Legal Aid Society of Hawaii 924 Bethel Street Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 536-4302 Toll Free: (800) 499-4302 Website: www.legalaidhawaii.org
Hawaii Families as Allies (Aiga Hawaii ma Faatasitasiga) P.O. Box 1971 Aiea, HI 96701 Telephone: (808) 682-1511 Website: www.hifamilies.org E-mail: hfaa@hfaa.net	Mediation Center of the Pacific 1301 Young Street 2nd floor Honolulu, HI 96814 Telephone: (808) 521-6767 Website: https://www.mediatehawaii.org E-mail: mcp@mediatehawaii.org
Hawaii State Bar Association Alakea Corporate Tower 1100 Alakea Street, Suite 1000 Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 537-1868 Website: https://hsba.org E-mail: webinfo@hsba.org	Special Parent Information Network (Fefailoaiga o Faamatalaga mo Matua Faapitoa) 1010 Richards Street, Room 118 Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 586-8126 Website: www.spinhawaii.org E-mail: spin@doh.hawaii.gov

Mo fesoasoani ina ia malamalama lelei ai i tulaga o lo'o fa'amatalaina mai i lenei pepa, poo kopi fo'i o lenei pepa, faamolemole ia telefoni pe fa'afeso'ota'i le Vaega o Aoga o lo'o i lalo:

OFISA O LE SETETE/STATE OFFICE: (808) 307-3600 OAHU: - Central (808) 622-6432 - Honolulu (808) 784-6680 - Leeward (808) 675-0384, -0335 - Windward (808) 784-5940 KAUAI: (808) 274-3502	HAWAII: - East (808) 974-4401 - West (808) 323-0015 - North (808) 775-8895 - South (808) 982-4252 MAUI: (808) 873-3520 MOLOKAI / LANAI: (808) 553-1723
--	--

O tulafono faale-ofisa i Hawaii, Title 8, Vaega o Aoga. [Itulau e 60 \(O le mauaina e le tamaititi ma'i le oga fua mai le Vaega o Aoga\)](#) male Chapter 34, Puipuiga o Âiâ Faalê-a'oa'oga o tamaiti aoga ma mâtua o lo'o i luga ile initaneti a le Board of Education: <http://boe.hawaii.gov>